

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 6
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica številka 5/II,
telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 din., polletno 18 din.,
celoletno 36 din.; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno
12 din., polletno 24 din., celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani št. 10.776.

Češkoslovaške ni več

**Samouprava Češke v okviru Nemčije — Slovaška in Podkarpatska
Ukrajina sta se razglasili za samostojni — Po zadnjih vesteh zase-
dajo Podkarpatsko Ukrajino Madžari in menda tudi Poljaki**

S prav filmsko hitrostjo se je v nekaj dneh odigrala žaloigra Češkoslovaške. Začelo se je na Slovaškem. Osrednja vlada v Pragi je odstavila zaradi slovaških nemirov, ki so šli za tem, da razbijejo skupno državo, slovaško deželno vlado dr. Tisa in postavila novo vlado s Sidorjem na čelu. Dr. Tiso in nekateri njegovi ministri so pobegnili v Nemčijo in s pomočjo Nemčije izsilili, da se je razglasila slovaška neodvisnost pod pokroviteljstvom Nemčije. Prvo vlado samostojne Slovaške je sestavil dr. Tiso, ki je izdal na slovaški narod razglas, v katerem ostro napada Čeha in jih označuje za smrtne sovražnike Slovakov. V razglasu očita Čehom, da so hoteli z vojaštvom napraviti red v Slovaški in da je predsednik republike protiustavno zamenjal slovaško vlado.

Medtem pa pravi uradna češka objava o razglasitvi neodvisne Slovaške, da pri Čehih ni nobenega sovraštva do Slovakov 20 let so Čehi vzajemno delali s Slovaki, kar ni bilo v škodo Slovaški. To dokazuje tudi zunanost slovaških mest in gospodarska povzdiga slovaških krajev. Objava pravi tudi, da bodo Čehi ohranili prijateljski spomin na skupno življenje s Slovaki v svesti si, da politične meje ne morejo ločiti sester in bratov, ki so toliko let živeli skupaj.

Naravna posledica ločitve Slovakov od skupne države je bila tudi razglasitev samostojne Podkarpatske Rusije, katere vladni predsednik Vološin je enako prosil Nemčijo za zaščito in pokroviteljstvo. Po zadnjih vesteh so udela v Podkarpatski Rusiji madžarske čete in zasedle vrsto vasi. Z druge strani pa so prekoračili mejo Poljaki. Razširjeni so glasovi, da je Poljska protestirala proti samostojni Podkarpatski Rusiji, ker želi dobiti skupno mejo z Madžarsko. Večino Podkarpatske Rusije naj bi po tej vesti zasedla Madžarska.

Praga je v teh usodnih urah ostala mirna in disciplinirana. Le sem pa tja je prišlo po Čehkem do demonstracij. Češka vlada je bila neprestano zbrana. Po vesti iz Prage se mir ni kalil kljub temu, da so nemške čete vkorakale v Moravsko Ostravo, Mystek in Frydek, s čimer je Češka izgubila svojo mejo nasproti Poljski, in da se je začela na Slovaškem huda gonja proti Čehi od katere zahtevajo Slovaki še odstop vzhodne polovice Moravske.

Spričo takega položaja sta se napotila v Berlin predsednik dosejanje češkoslovaške republike dr. Hacha in zun. minister Chvalkovsky, ter bila sprejeta od nemškega kancelarja Hitlerja. Kakor pravi poročilo iz Berlina, je bilo doseženo polno soglasje, da vzame Hitler pod nemško zaščito češkoslovaški narod, ki bo imel v okviru Nemčije svojo samoupravo. V sredo 15. marca je začelo nemško vojaštvo zasedati Češko in Mo-

ravsko. Hitler je izdal o tej priliki razglas na nemško vojsko, v katerem pravi, da morajo zaradi nevzdržnega terorja na Češkem in Mo-

ravskem vkorakati na to ozemlje nemški vo-
jaki, ki bodo vzpostavili mir in red. Praško
ministrstvo za narodno obrambo je po radiu
pozvalo prebivalstvo, da ohrani mirno kri in
ne žali nemških državnih zastav s kljukastim
križem, ki jih bodo ob nemški zasedbi izobe-
sili nemški prebivalci. Kako je z nadaljnjim
razvojem dogodkov v Slovaški in Podkarpat-
ski Rusiji, je v tem trenutku, ko to pišemo,
še neznano.

Senator dr. Kramer med nacionalno mladino

Maribor, marca
Nacionalistična mladina v srezu Mariboru
desnem bregu je v velikem številu v vrstah
omladinske Jugoslovenske nacionalne stran-
ke. To se je pokazalo tudi na nedavnem zborovanju
mladine z Dravskega polja v Fale-
ževi gostilni v Račah. Mladina je prihitela z
vseh strani, da prisostvuje rednemu občemu
zboru sreske organizacije omladinske
JNS za Maribor desni breg in da čuje poro-
čilo senatorja dr. Alberta Kramerja.

Gostilniški prostori so bili polni naciona-
listične mladine, ki je z odobravanjem spre-
jela poročila delavnih funkcionarjev pred-
sednika Filipa Primca, blagajnika Ivana Mo-
rausa in pa Mirka Ranerja s Tezna, ki je
poročal za nadzorni odbor. Ob poročilih je
bilo videti, da si je sreski odbor uspešno pri-
zadeval, da pritegne čim več mladine v na-
cionalistične vrste. Pri volitvah so bili izvo-
ljeni v večini dozrajšnji funkcionarji.

Podpredsednik banovinskega odbora omla-
dinske Jugoslovenske nacionalne stranke
dr. Milan Gorišek ml. je v zanosnih besedah
vzpodbujal omladince k požrtvovalnemu de-
lovanju. Njegova izvajanja, za katera se mu
je ob zaključku zahvalil predsednik Filip
Primec, so zbudila prisrčno odobravanje vseh
navzočnih.

Po zaključku občnega zbora je predsednik
otvoril članski sestanek in prisrčno pozdravil

dr. Alberta Kramerja, ki so mu omladinci
navdušeno vzklikali, predsednika sreskega
odbora JNS za Maribor desni breg dr. Puč-
nika, predsednika sreskega odbora JNS za
mesto Maribor dr. Lipolda, dr. Miloša Vauh-
nika in predsednika mariborske omladinske
JNS Žigerja. Zatem je dr. Kramer dve uri
govoril o razvoju političnih razmer v naši
državi v zadnjem času. Poudarjal je, da so
stiki med JNS in ostalimi opozicijskimi sku-
pinami iskreni. Naglašal je potrebo čim te-
snejše povezanosti vseh naprednih Sloven-
cev in izvajal, da ima mladina pomembno
vlogo v našem političnem življenju. Izvaja-
nja dr. Kramerja so sprejeli omladinci z ži-
vahnim ploskanjem in vzklikanjem.

Zatem je spregovoril predsednik sreskega
odbora JNS za mesto Maribor dr. Lipold in
očrtal zgodovino uspešnih borb naprednih
Slovencev na vseh področjih javnega življe-
nja. Na številnih primerih je prikazal moč in
pravo veljavo naprednega življa v Sloveniji.
Tudi njegova izvajanja so sprejeli omladi-
ci s prisrčnim ploskanjem.

Ob sklepu lepo uspelega zborovanja se je
predsednik Filip Primec iskreno zahvalil dr.
Kramerju in dr. Lipoldu za izvajanja in je
izrazil voljo vseh navzočih omladincev po
nesebičnem vztrajnem delu v nacionalnem
duhu.

Le najpotrebnejši sezonski delavci pojdejo v tujino

Murska Sobota, marca

Po sklepu posveta, ki je bil v začetku leta
v Murski Soboti v zadevi zaposlitve naših se-
zonskih delavcev v tujini, so občine izvršile
popis vseh, ki se potegujejo za sezonsko delo
v tujini. Pri vpisu in prijavih občine niso
smele vpisati oseb, ki imajo same ali pa njih
svojci dovolj zemlje za preživljanje, ki svoje
posestvo zanemarljivo in hodi iz pohlepnosti
po denarju v tujino ter prisluženi denar
v tujini zapravljajo. Torej so prišli v poštev
za sezonsko delo samo tisti, ki nimajo nika-
kega imetja, premalo zemlje za preživljanje
ali pa prezadolžena posestva in številne dru-
žine.

Iz obeh prekmurskih srezov se je prijavilo
občinam 10.250 delavcev, in sicer iz mursko-
soboškega sreza 7054, iz lendavskega pa 3196

delavcev. Od teh želi zaposlitve v Jugosla-
viji 517, v Franciji 911, v Nemčiji pa 8822.
V tem številu delavcev pa so navedeni tudi
mladoletni pod 20 leti starosti, ki so vpisani
zaradi upoštevanja v bodočih treh letih, ki
pa letos ne pridejo v poštev. Tudi bodo
pri ponovnem pretresu potreb in premožen-
skih razmer prijavljenih zanimancev neka-
teri odpadli, tako da bo skupno število se-
zonskega delavstva iz Prekmurja, ki mu bo
treba preskrbeti delo, znašalo okrog 7500.

Mladini pod 20 leti bo torej onemogočen
odhod na delo v tujino in na veleposestva v
Banatu. Le v posrednih primerih posebne be-
de v družini ali nemožnosti zaposlitve v do-
movini bo lahko dobil dovoljenje delavec, ki
šteje nad 18 let, toda le, če bo zaposlen
skupno z očetom ali materjo pri istem delo-
dajalcu.

Zastopniki koroških Slovencev pri celovški deželni vladi

Nedavno se je odposlanstvo koroških Slovencev oglasilo pri celovškem deželnem glavarju, da dobi potrebna pojasnila glede raznih odlokov in da sporoči oblastvom težnje slovenske manjšine. O tem je objavil »Koroški Slovenec« od narodnosocialističnega oblastva odobreno sporočilo, katerega vsebina je nastopna:

»V petek 3. t. m. je sprejel koroški deželni glavar Pawlowski ob navzočnosti deželnih svetnikov Maier-Kaibitscha in Ernesta Dlaske odposlanstvo Slovenske prosvetne zveze, ki so ga sestavljali urednik Vinko Zwitter, zastopnik Roža Zdravsko Vertič iz Borovelj in zastopnik Podjune Martin Wastl iz Lovank. Odposlanstvo je uvedno opozorilo deželnega glavarja na obljubo, dano aprila ob priliki svečanosti v St. Jakobu v Rožu, ki se je glasila, da bo celotno slovensko kulturno življenje v zdajšnji Nemčiji boljše zaščiteno kakor pod bivšo vladavino.

Odposlanstvo se je pritožilo zaradi otroških vrtcev, ki sicer oskrbujejo slovenske otroke, a se na jezik in narodno pripadnost otrok nič ne ozirajo. Uradna izjava deželnega glavarja se je glasila, da so otroški vrtci ustanova narodnosocialistične stranke in da se jih lahko poslužujejo vsi državljani brez razlike ter da se glede obiska ne izvaja nikak pritisk. Ugodnosti te ustanove se lahko vsakdo posluži po svoji prosti spoznavnosti.

Odposlanstvo se je v nadaljnjem pritožilo zaradi zdaj nemškega šolstva. Deželni svetnik Dlaske je izjavil, da je bil uveden nemški pokup povsod tam, kjer so to želela občinska zastopstva, oziroma za vzgojo odgovorni. Deželni glavar je dostavil, da se učni jezik v šoli ravna načelno po željah za vzgojo odgovornih.

Na pripombo slovenskih odposlancev, da so bile poedine slovenske kulturne prireditve prepovedane ali preprečene, je deželni glavar v smislu svoje obljube v St. Jakobu v Rožu ponovno izjavil, da je slovensko kulturno udejstvovanje načelno dovoljeno, kolikor se s tem ne kršita javni red in mir in kolikor ni državno-policijskih pomislekov.

Na navedbo slovenskih odposlancev, da je bila posameznim sodelavcem slovenskih kul-

turnih društev odtegnjena ali odbita podpora za otroke, je deželni glavar obljubil osebno posredovanje, kajti on sam da zastopa stališče, da morajo biti dobrin tega državnega zakona deležni vsi državljani brez razlike, kolikor so voljni zvesto služiti državi.

Glede razpusta Slovenske čitalnice v Glinjah pojasnjujejo člani deželne vlade, da razpusta ni odredila deželna vlada. Po nalogu deželnega glavarja bo deželni svetnik Maier-Kaibitsch po preučitvi akta službeno vložil nov predlog.

Slovenski gospodinjki tečaji niso dovoljeni, ker si državna kmečka organizacija pridruže strokovno kmetijsko naobrazbo. Isto velja za nameravane tečaje nemških društev.

Politični pregled

Pariški dnevnik »Journal des Debats« je objavil poročilo, ki je vzbudilo veliko pozornost v vsej Evropi. List poroča,

da namerava Nemčija v smislu obče-ga Hitlerjevega načrta v vsej naglici znova iznenaditi zapadne velesile.

Japonska zasedba Hainana, italijanska gonja proti Franciji, močna agitacija v Palestini in Siriji, so akcije, ki služijo zgolj za to, da bi povzročale zapadnim državam nove težave, tako da bodo čim manj sposobne za odpor proti glavnim načrtom totalitarnih držav. Italijanske zahteve nasproti Franciji bodo službeno očitane. Hitler bo imel nov govor, v katerem bo zahteval od zapadnih sil kolonije. Nemške vojaške operacije bodo izvršene povsem nenadno. Nemški načrt je ta, da bi se bliskovito zasedli Holandska in Švica. Zasedba bi se razglasila za začasno, Holanci in Švicarji naj bi postali talci za uredničenje nemških in italijanskih kolonialnih zahtev. Nemčija bi potem spet zapustila Holandsko in Švico, če bi dobila kolonije, ki bi jih terjala od Francije in Anglije. »Journal des Debats« pravi, da je treba

Naposled so se odposlanci Slovenske prosvetne zveze pritožili zaradi premestitve predsednika zveze prof. dr. Tischlerja v Beljaku. Deželni glavar je pojasnil, da je bila premestitev potrebna iz službenih razlogov.

V svobodnem razgovoru se je izoblikovalo stališče deželne vlade v tem smislu, da se priznava samo narodnost onih, ki se zanjo izjavijo, tako da se slovensko govoreči Korošci lahko prištejajo k Nemcem, kolikor se sami za to izjavijo. Slovenski odposlanci so temu oporekali z utemeljitvijo, da je izjava k narodnosti zadeva vzgoje in da je bila Slovincem ta možnost s šolo in delno oviranim kulturnim življenjem odvzeta.

Razgovor, ki je trajal poldrugo uro, ni dovedel do načelnega razčiščenja obeh stališč, namreč stališča zastopnikov deželne vlade, ki so zagovarjali osebno načelo narodne pripadnosti po svobodni odločitvi posameznikovi, in stališča slovenskih odposlancev, ki so zagovarjali mnenje, da je narodnost načelno podana po občevalnem jeziku.

spričo tega nemudno storiti vse, da bi se Hitler ob pravem času prepričal, kako so njegovi računi napačni.

Italijanski listi pišejo zelo ostro proti trditvam pariškega lista »Journal des Debats« o dozdevnih zavojevalnih nakanah Nemčije proti Holandski in Švici. Listi pravijo,

da so to zločinske izmišljotine, ki jih velja obsoditi

»Messaggero« pravi, da je »Journal des Debats« kar vidno pokazal, da so njegova dozdevna odkritja izmišljena, toda takšno pisanje pomeni zastrupljanje javnega mnenja.

Pretekle dni so svetovni listi priobčili vest, da Rusija zdaj neposredno meji na angleško Indijo in Tibet.

Te dni je namreč Rusija zasedla kitajski Turkestan,

Sinkiang, kakor se je uradno imenovala zasedena kitajska pokrajina, je padel kakor dozorel sad v naročje Rusom, ki so si ga že davno prej osvojili gospodarsko, brž ko je stekla ob njegovih mejah znana turkestanško-sibirski železnica. V ostalem, pravijo nekateri listi, je bil Sinkiang šele od l. 1877. kitajski in še to samo po imenu, kajti utrditev kitajske nadoblasti so ovirale mnoge vstaje, katerih zadnja se je razvila v splošno

JULES MARY—J. M.

6

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

5.

Sodnik de Valtimare je z zapisnikarjem stopil na dvorišče sodnega poslopja, kjer je bil zanj pripravljen voz. Pripeljal se je še eden voz, v katerega sta sedla paznika z jetnikom.

Voza sta se naglo peljala po raznih cestah in naposled obstala pred majhno, nizko zgradbo, pred katero je stalo mnogo radovednežev, ki so, kakor se je zdelo, nestrpno čakali na dovoljenje za vstop.

Pavle Longhi je bil prej večkrat v Turinu in je bil iz radovednosti nekoč že stopil v to poslopje, ki ga je zdaj takoj spoznal.

Bila je mrtvašnica.

Ko je stopil iz voza, se je Longhi zgrozil. »Aha, privedli so me semkaj,« je mrmral, »Gotovo je tu njeno truplo. Pokazali mi ga bodo, da bi me prestrašili.«

Povedli so ga najprej v pisarno, nato pa so se odprla neka vrata in prišel je v mrzel in mračen prostor z golimi stenami. Sredi prostora je ležalo na mizi Karlotino truplo.

Mladi mož je sedel na stolček. Njegove roke so se tresle. Pogled na mrtliča je oživil njegov obup in globoki vzdih so se zaslišali iz njegovih ust. Sodnik mu je zastavil nekaj vprašanj, nanašajočih se na reči, ki so ga najbolj obremenjevale, toda Longhi ni odgovarjal.

Eden izmed stražnikov je odgrnil grozno spačeni obraz rajnke in de Valtimare je stopil tesno k Pavletu, da bi ga ponovno izpraševal: »Vpričo trupla deklice, ki ste jo vl umorili, vam zadnjič kličem, da opustite taje. Ali hočete priznati svoje dejanje?«

»Nisem storil zločina, ne morem ničesar priznati! O uboga moja mala Karlot, če bi mogla govoriti!« je rekel Pavle.

»Trmoglavci je, ne bo ničesar priznal,« je dejal sodnik. »Po nekaj dnevih samotne celice bo že postal voljniji in bo rajši govoril. Moramo pač počakati. Pojdimo!«

Pavla Longhija so spet povedli v preiskovalni zapor.

Dva tedna sta minila, ne da bi se bilo zgodilo kaj posebnega. Časopisje je vse prve dni prinašalo dolga poročila o skrivnostnem zločinu mesarja iz Moncalierija in tako pridrževalo stalno živahno zanimanje javnosti za umor, toda zdaj že ni več pisalo o tem dogodku. V Moncalieriju pa je bilo drugače. V tem mestecu se je umor, o katerem je bilo vse prepričano, da ga je izvršil Longhi, še zmerom obravnaval.

V prvih dneh so neprestano stale cele gruče radovednežev okoli mesarije, katere okna v pritličju so bila stalno zaprta. Njeni stanovalki, stara Longhijka in bolna Pepina, sta se le redkokdaj prikazali na svetlo.

Bali sta se radovedne vsiljivosti in neobzirnega čenčanja ljudi. Zato sta se kolikor mogoče ogibali ceste.

Bolna Pepina je v popoldanskih urah rada sedela na vrtu na solncu. Zalostno so gledale njene oči cvetlice na gredah, ki jih je bil gojil in zalival nien brat. Velika tolažba za ubogo deklo so bili obiski Ninete Novellijeve, ki je zdaj spet prihajala v mesarijo, poprej se je hiše ogibala, ker jo je bil Pavle nenadno zapustil in svoje srce poklonil lepi Karloti. Pepini je bilo spočetka spričo Ninete tesno zaradi krivice, ki jo je bil Pavle storil Novellijevi, toda ta je, kakor je kazala, vse pozabila in odpustila. Nineta je znala bolno Pepino tako ljubeznivo tolažiti, da ji nesrečnica ni mogla biti nikoli zadosti hvaležna. Posebno je segalo Pepini v srce trdno prepričanje s katerim je Nineta branila nedolžnost svojega bivšega častilca. »Naj zberejo proti njemu,« je pojasnjevala, »še toliko sumljivih okoliščin, vendar je čisto nemogoče, da bi bil Pavle storil takšen zločin.«

Takšne besede so bile tolažba za ubogo bolnico, ki je tako silno ljubila svojega brata. Minili pa so celi dnevi, da mati in hči nista med seboj izpregovorili niti besede.

Zjutraj je opravljala stara Longhijka domača dela in kuhala, ves ostali čas pa je predsedevala v temnem kotu prostora za prodajalno in negibno kakor kip strmela predse. Bila je videti kakor mrtva, le zdaj pa zdaj je globoko vzdihnila. Mesnica je bila zaprta. Zaloge mesa, kolikor jih je še bilo, je bil ceno kupil neki bližnji mesar.

Čprav sta mati in hči le malo govorili druga z drugo, so vendar njune misli imele

zmešnjavo ter v borbo vseh proti vsem, kar so znali Rusi prav spretno izkoristiti. Zasedeno ozemlje meri 1.400.000 štirijaških kilometrov in je tedaj dvakrat večje ko današnja Velika Nemčija. Ima sicer le 2.700.000 prebivalcev ter je zelo puščavska in zapuščena pokrajina, vendar pravijo poznavalci, da ima obilo raznih rud in neslutene možnosti za razvoj. Rusom pri zasedbi pokrajine ni šlo za njena bogastva, marveč predvsem za to, da na svoji turkestanski meji ustanove državo, ki bo imela videz popolne neodvisnosti, v resnici pa bo pod trdno rusko oblastjo služila samo za vmesno tvorbo, varujoč meje današnje Rusije.

Narodna skupščina je v torek končala razpravo o državnem proračunu in

je bil državni proračun v skupščini končno sprejet.

Sledila je razprava o finančnem zakonu in o amandmajih (dopolnilih), ki je bila prav živahna zlasti pri amandmaju, s katerim je bil določen znesek 500.000 din za Zvezo fantovskih odsekov in dekliških krožkov v Sloveniji. Med pooblastili pravosodnemu ministru je tudi prenos verskega zaklada katoliške cerkve v last in upravo katoliške cerkve.

V nedeljo je bil v cerkvi sv. Petra v Vatikanu

svečano kronan papež Pij XII.

Na trgu sv. Petra se je zbrala velikanska množica ljudi, izmed katerih je v cerkvi prisostvovalo svečanostim 60.000 ljudi, ki so si bili pravočasno nabavili vstopnice. Vsa množica je papežu neprestano vzklikala. Svečanosti so se udeležili tudi zastopniki različnih držav. Ob koncu je podal sv. oče vernikom apostolski blagoslov.

Zadnje vesti iz Španije poročajo, da

pripravlja general Franco odločilen napad na Madrid.

Nova republikanska vlada pod vodstvom generala Miaje še ni čisto udušila komunističnega upora. Komunisti namreč hočejo nadaljevanje vojne s Francos, kar pa je brezupno. Vse kaže, da bo Franco vkorakal v Madrid sploh brez boja.

Na nedavni seji izvršnega odbora komunistične stranke v Moskvi

je Stalin v svojem govoru naglašal rusko miroljubnost.

Rekel je med drugim, da se Rusija noče za-

Pranje je postalo cenejše!

Sedaj pač lahko vsaka gospodinja pere s Persilom in Henkom ter tako izkoristi vse prednosti, ki jih nudita oba pralna pripomočka. Po danih navodilih, natiskanih na vsakem zavilku, dosežete brez mučnega miljenja perilo belo kot sneg. (Nobenega drgnjenja več).

Persil in Henko

jamčita za presenetljiv uspeh!

plesti v nobeno vojno, ker ve, da bi taka vojna pomenila le olajšanje za nekatere druge velesile. Rusija se bo v največji meri oborožila za obrambo, sicer pa želi sodelovati z vsemi državami, ki so za mirno sodelovanje.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. V Ljubljani so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 4 do 4.50, II. po 4, III. po 3.50 do 4, telice I. po 4 do 4.50, II. po 4, III. po 3.50 do 4, krave I. po 3.50 do 4, II. po 3, III. po 2 do 2.50, teleta I. po 6, II. po 5 do 5.50 din. V Konjicah so bili: voli I. po 4.25, II. po 4, telice II. po 4.50, III. po 4, krave II. po 3.50, III. po 3, teleta I. po 4.50, II. po 4.25 din.

SVINJE. V Ljubljani so se trgovali za kg žive teže: domači špeharji po 8 do 8.50, pršutarji po 7 do 7.50, sremski pršutarji po 8.50 do 9 din, v Konjicah so bili špeharji po 8, pršutarji pa po 7.50 din. Slanina je bila v Ljubljani po 18 do 19, v Konjicah pa po

15 din, svinjska mast pa v Ljubljani po 22 in v Konjicah po 18 din.

MED. V Ljubljani se je čisti med trgoval po 21, v Konjicah pa po 16 din kg.

SIROVE KOŽE. V Ljubljani: goveje po 10, telečje po 12, svinjske po 10; v Konjicah: goveje po 7, telečje po 10, svinjske po 5 din za kg.

KRMA. V Ljubljani so prodajali seno po 100, slamo pa po 60 din, a v Konjicah seno po 45 do 60 din za 100 kg.

VINO. V konjiškem okolišu se je trgovalo pri vinogradnikih: navadno mešano vino po 3.50 do 4.50, finejše sortirano pa po 5 do 7 dinarjev za liter.

Sejmi

19. marca: Ljubno ob Savinji (samo blagovni), Štrigova, Ptujška gora;
20. marca: Bogojina, Dravograd, Ig, Kočevje, Kranjska gora, Sv. Trojica v Slowgoricah, Lemberg, Litija, Mirna peč;
21. marca: Rogatec, Šmarjeta pri Laškem, Velika Pirešica (Pernovo), Metlika;
22. marca: Grahovo pri Cerknici;
23. marca: Šmartno ob Paki;
24. marca: Veliko Mraševo.

skoro zmerom isto snov: zapor, v katerem je njun sin in brat.

Po aretaciji Pavleta sta imeli pred policijo in sodiščem mir. Zanju se nista brigala ne policijski komisar Parenti in ne preiskovalni sodnik de Valtimare. Dnevi so jima potekali samotno.

Gospa Longhijka se je bila še enkrat napolila v Turin, da bi videla sina in govorila z njim, a so jo zavrnil. Od tega časa je zapuščala hišo le redke trenutke, in sicer navadno le, kadar je bilo treba nakupiti najnujnejše potrebščine.

Sodni svetnik de Valtimare pa medtem ni miroval. Čeprav je smatral Pavleta Longhija za krivca, so vendar pojavi žalosti in obupa pri mladem človeku skoro proti njegovi volji zbuvali sočutje v njegovem srcu. Večkrat je bil začuden, celo resnično ganjen, in njegov predirajoči pogled, ki je videl v dušo tudi najbolj pretkanemu zločincu, je včasih opazil v mesarjevih potezah poleg tesnobnega strahu pred grozečo mu usodo prav razločno tudi trpkost krivične obdolžitve.

Preiskava je bila zdaj končana. Proti mesarju zbrana tvarina je bila uničujoča, čeprav nesrečnik še ni priznal umora. Kljub temu je preiskovalni sodnik še zmerom okleval in še ni izročil aktov s svojim poročilom predsedniku sodišča, ki mu je bil poveril preiskavo.

Cesa je še čakal? Na kaj je upal? Morda na kakšno naključje, ki bi vso zadevo pojasnilo?

Na njegov predlog mu je turinska policijska uprava dala na razpolago tri spretno in izkušene detektive, ki so primerno preoblešeni menjaje se noč in dan od daleč opazo-

vali Longhijevo mesarijo in njeni prebivalci.

Ta svoj posel so izkušeni policijski uslužbenci tudi zelo vestno opravljali. Neprestano so opazovali obe ženski, toda doslej niso odkrili niti najmanjše reči, ki bi pripomogla k razjasnitvi umora.

Neko noč je imel stražno službo Laborel, kakor se je imenoval najstarejši in najspretnjši imed treh detektivov, hkratu z dvema policistoma iz Moncalierija, ki sta mu bila podrejena. Enega izmed policistov je postavil na cesto za neko drevo, odkoder je lahko opazoval vhod v hišo, drugega pa na konec vrta. Sam je stal naslonjen na steno klavnice, odkoder je videl okno Pepinine sobe in zamrežena steklena vrata, ki so držala z dvorišča v hišo.

Noč je bila temna, ker so se po nebu podili gosti oblaki in skoro ves čas zasenečevali mesec. Hladen veterc je prinašal cvetni vonj z vrta k negibno na straži stoječemu detektivu. Oba tovariša detektiva, ki sta bila pred njim na straži, sta mu bila javila, da je stara Longhijka šla po večerji za malo časa na vrt in se potem spet vrnila v hišo. Ob sedmi uri da je bila svetilka prižgana in ob devetih spet ugašena, ker hodita v tem času obe ženski spat. Bolna Pepina da je tudi danes šla takoj v svojo sobo, mati pa da še ni prižgala luči v svoji spalnici v prvem nadstropju. Najbrž je še sedela v temi na svojem običajnem prostoru zadaj za prodajalno.

Z neslišnimi koraki je stopil Laborel bliže k hiši. Vse je bilo temno. Zdej je stal tu in ostro opazoval. Osebnost ni imel ničesar proti Longhiju in pri tem opravku tudi ni mislil na to, da bi škodoval mlademu mesar-

ju. Opravljal je le svojo dolžnost, s čimer lahko prav tako dokaže krivdo ali pa nedolžnost osumljenca.

Dež, ki je grozil že vse popoldne, je začel padati. Laborel je previdno stopil nekajkrat sem in tja in zamrmral: »Za vruga, kako pri tem neplodnem prežanju in čakanju otrpnejo noge!«

Zdajci je prisluhnil in takoj počenil za živo mejo. Steklena vrata so se odprla in kljub temi je videl, da je velika in koščena postava stare Longhijke stopila čez prag na dvorišče. Trenutek je oklevala, nato pa čudno se drže zakorakala po dvorišču na vrt.

Presenečen ji je sledil detektiv najprej s očmi, ko pa je videl, da je skozi vrata v živo mejo stopila na cesto, je tiho stopil zanj, medtem ko je svojima policistoma dal znamenje, naj ostaneta na svojih mestih.

Vdova je odprla zapornice in stopila na Pogansko polje. Vzravnanina ko kip je korakala dalje, a roke so ji kakor mrtve visele ob telesu. V primerni razdalji ji je sledil Laborel skrbno si prizadevajoč, da se ne izda s šumom. Ženska je šla, ne da bi se bila le enkrat obrnila, najprej po poti, ki je držala tik ob robu grmičja, katero je zakrivalo potok, ki je bil severna meja Poganskega polja. Nato je prekoračila brv preko potoka in šla na drugi strani v grmovje in mladi gozd.

»Čudno je to, da gre po prav tisti poti, po kateri je morilec nosil in vlekel svojo žrtev,« je mislil pri sebi detektiv, ki ji je sledil.

Res se je potem stara ženska kmalu vrnila iz grmovja nazaj k mostičku in korakala nato po prostem polju do mesta, kjer je bila kopa slame. Tu je dalje časa nepremično stala, nato pa se je vrnila domov. Detektiv

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 13. t. m. v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.16 do 23.54 din;
1 nemško marko za 17.56 do 17.73 din;
1 angleški funt za 204.66 do 207.86 din;
1 ameriški dolar za 43.45 do 44.05 din;
100 francoskih frankov za 115.45 do 117.75 din;
100 čeških kron za 150 do 151.50 din;
100 italijanskih lir za 229.85 do 232.95 din.
Vojna škoda se je trgovala v Zagrebu po 480 din, nemške klirinške marke pa po 13.80 din.

D O P I S I

BIZELJSKO. Društvo kmečkih fantov in deklet je priredilo s sodelovanjem okoliških tovariških društev v dneh 17., 18. in 19. februarja prosvetno-gospodarski tečaj, ki se ga je udeležilo 135 članov in članic. Predavanja so bila gospodarska, prosvetna, zdravstvena in idejna. Poleg funkcionarjev Zveze kmečkih fantov in deklet so še predavali tovariša Karel Škof in Niko Škof, bizeljski zdravnik g. dr. Vilimek in zdravnik iz Brežic g. dr. Černelec Stanko. Dne 5. t. m. je predaval agronom tovariš Karel Škof o praktičnem življenju. V soboto 11. t. m. ob 19. bo predavanje tovariša Stanka Iljaža o zadružništvu. Vrše se tudi debatni večeri in govorniške vaje, kjer se vadijo fantje in dekleta v praktičnem nastopu. Za poletje pripravljamo velik kmečko-mladinski tabor, ki bo posvečen spominu kmečkega mučenika Matije Gubca in kmečkih uporov ob Sotli. S kulturnim delom in neomajno vztrajnostjo stopamo na pot kmečkega mladinskega preporoda slovenske vasi, čeprav nam nasprotniki skušajo ovirati delo pri vsakem koraku. Zahvaljujemo se vsem predavateljem za njihovo sodelovanje in izpodbudo pri našem delu, posebno pa še gg. dr. Vilimeku in dr. Černelecu, ki posvečata pozornost zdravstvenemu napredku kmečkih domov.

KRŠKO. Ze dolgo ni bilo v Krškem na občnem zboru krajevnih organizacij JNS in OJNS, ki sta bila v prostorih Vaničeve gostilne toliko članov kakor tokrat. Po pozdravnem govoru predsednika krajevne organizacije so sledila z odobravanjem spreje-

je že pred njo pohitel k Longhijevi domačiji in se skrtil za vrtno živo ograjo. Stara žena je šla tik mimo njega in šele zdaj je spoznal, da je ta svoj pohod napravila speča.

Ostali del noči je potekel brez posebnih dogodkov. Kmalu je spet začelo deževati in policijski uslužbenci so bili veseli, da je njih služba minila. Laborel pa je le malo časa spal; nato je spet vstal in se odpeljal v Turin, da naznani de Valtimareju svoja opazovanja. Sodni svetnik je zelo pazljivo poslušal njegovo poročilo in nato nekaj časa premišljal.

»Kakor se mi zdi«, je rekel nato, »izhaja iz tega dejstvo, da stara Longhijka natančno pozna vse podrobnosti zločina in prizadevanja, kako truplo skriti. Morda je sin izvršil umor s sodelovanjem matere. Toda očitno je bil le on tista oseba, ki je potem spravila mrliča do kope slame. To dokazuje najdena sled, ki izključuje vsak dvom... Kljub temu se mi zdi, da obstoji še neka skrivnost, ki ji doslej še nisem prišel do dna.«

»Ali vam lahko povem svoje mišljenje?« je vprašal Laborel.

De Valtimare je poznal izkušnost detektiva, ki so ga na policiji zelo cenili, zato mu je bilo kar prav, ko se mu je ponudil, da izreče svoje mnenje.

»To se razume, Laborel, kar govorite, prosim!«

»Če gospod sodni svetnik kljub vsem silovitim momentom še zmerom dvomi, obstoji prav tako zanesljivo kakor preprosto sredstvo, da se ti dvomi odstranijo.«

»Kakšno sredstvo bi to bilo?«

»Uporablja se samo v najtežavnejših primerih, ki se drugače ne dajo pojasniti. Vi sa-

ta poročila funkcionarjev. Nato pa sta bila izvoljena krajevni odbor JNS s predsednikom dr. Vladom Borštnikom na čelu in odbor mladinske organizacije s predsednikom Ivanom Vaničem. Politično poročilo je podal Milan Mravlje, ki je bil od vseh članov prisrčno pozdravljen. Najprej se je vsem navzočnim volilcem toplo zahvalil, da so kljub takratnim razmeram pri volitvah 11. decembra oddali glasove zanj in za listo dr. Mačka. Pojasnil je tudi, zakaj pred volitvami kot kandidat ni mogel priti v krški srez. Potem je poročal o zunanjem in notranjem političnem položaju. Nagrajen je bil z živahnim ploskanjem.

SV. PETER POD SV. GORAMI. Že dalje časa se vneto pripravlja naš Sokol na gradnjo lastnega doma. Društvo je kupilo lani primerno zgradbo, ki jo namerava preurediti v sokolski dom. Prva dela so že začeli in je upati, da bo l. 1940., ko bo praznovalo društvo 10letnico obstoja, dom izročil svojemu namenu. Letos bo na binkoštni ponedeljek 29. marca druga velika sokolska tombola, ki bo kar velik dogodek za naše Obsolelje. Vrednost dobitkov bo znašala nad 10 tisoč din. Med prebivalstvom vlada za tombolo veliko zanimanje.

ZELIMLJE. V nedeljo 5. t. m. se je vršil dobro obiskani občni zbor občinske organizacije Jugoslovenske nacionalne stranke. Izvoljen je bil naslednji odbor: Ivan Poznar, predsednik; Ivan Giovanni, tajnik; Alojzij Steblaj, blagajnik; odborniki: Nučić Franc, Štembal Miha, Skulj Rudolf, Bukovec Franc, Kikelj Andrej in Jaklič Anton ml. Vasi Gošo in Skrilje zaenkrat nista imenovali svojih zastopnikov, ker še ni odločeno, ali se prikljopita občinski organizaciji v Zelimljah ali obdržita lastno organizacijo. Politično poročilo je podal član banovinskega predsedstva g. Albin Koman, ki je bil deležen za svoja izvajanja vsestranskega odobravanja.

Domače novosti

* **Kraljica Marija na obisku pri angleškem kralju.** Angleški kralj Jurij VI. je sprejel 10. t. m. Nj. Vel. kraljico Marijo. Po obisku je kralj pridržal kraljico Marijo na kosilu.

* **Sklicanje glavnega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke.** Predsednik Jugoslovenske nacionalne stranke Peter Živković je

mo podpišite odlok, s katerim se preiskava proti Longhiju ustavi. Nato bo Longhi iz zapore izpuščen, vrnil se bo domov in počel, kar se mu bo zljubilo. Gotovo ne bo več mislil na policijo. Seveda pa ga bom jaz s tovariši neprestano opazoval. Obljubljam vam, gospod sodni svetnik, da mesar ne bo napravil koraka brez policijskega nadzora. Ponavljam: to je skrajno sredstvo, ki se le redkokdaj uporabi, toda še zmerom je dovedlo do smotra.«

De Valtimare je zamišljeno kimal: »Si bom še premislil.«

Laborel je vljudno pozdravil in šel, da bi se vrnil v Moncalieri.

Uro pozneje je bil preiskovalni sodnik v svoji sobi, da bi še enkrat pregledal akte, nanašajoče se na umor.

»Brez dvoma je ta človek morilec«, je zamrmral po ponovnem pregledu aktov, »toda ne maram, da bi ostala nepojasniena tudi najmanjša reč.«

Vzel je tiskan obrazec in ga izpolnil, nato je sodnemu pisarju zdiktiral notico, ki naj se pošlje raznim listom.

Še tistega dne so sporočili večerni listi, da je bil Pavle Longhi, mesar iz Moncalierija, izpuščen iz preiskovalnega zapore.

6.

Bilo je proti sedmi uri zvečer. Gospa Longhijeva in njena hči sta pravkar pojedli skromno večerjo. Na mizi sta še stala steklenica z ostankom vina in krožnik s polento, sirom, sadjem in zelenjavo. Pepina, ki je sedela na zelo visokem stolu, kakršnega imajo često otroci, je stalno sklanjala glavo na prsi. Njej nasproti je sedela vdova z rokami, ki jih je imela sklenjene na kolenih. Oči je

sklicjal sejo razširjenega glavnega odbora za soboto 25. t. m. ob 9. opoldne v prostorih strankinega tajništva v Beogradu. Na seji bo poročalo predsedstvo stranke o političnem položaju. V zvezi s sklicanjem seje glavnega odbora so objavili nekateri listi razne napovedi, med njimi tudi to, da misli predložiti predsedstvo izpremembo pravil in celo programa. Vse te vesti so v celoti neosnovane.

* **Kmečka bratstva Jugoslovenske nacionalne stranke v Bosni.** Sarajevska »Jugoslovenska pošta« poroča, da pripravljajo v Bosni in Hercegovini osnivanje kmečkih bratstev, ki bodo poslovala kot prosvetno-gospodarska društva Jugoslovenske nacionalne stranke. Pravila kmečkih bratstev so že izdelana.

* **Sreska skupščina Jugoslovenske nacionalne stranke za črnomeljski srez,** ki je bila predzadnje nedeljo preložena, ker je bil poročevalec senator g. dr. Kramer zadržan, bo na cvetno nedeljo 2. aprila v Črnomlju in bo na njej podal glavno poročilo g. dr. Kramer.

* **Soproga angleškega ministra za trgovino v Jugoslaviji.** Pred dnevi je prispela v Zagreb soproga angleškega ministra za trgovino Stanleja in imela na ljudskem vseučilišču predavanje o uspehih samouprave na Angleškem. Naslednjega dne pa je gospa obiskala dr. Vladka Mačka in se z njim dalje časa pogovarjala. Iz Zagreba je šla v Beograd.

* **Doktor prava je napravil ključavničarski pomočniški izpit.** Te dni se je javil izpitni komisiji za ključavničarski pomočniški izpit g. dr. Pesjak Joža, uradnik SUZOR-a v Zagrebu, in napravil izpit z odličnim uspehom. Prav gotovo je to prvi primer v naši državi, da bi delal doktor prava ključavničarski pomočniški izpit. G. dr. Pesjak je kranjski rojak in se je izučil ključavničarske obrti pri svojem očetu.

* **Sodna ovadba dr. Mačka proti dr. Stojadinoviću.** Zagrebški »Obzor« poroča, da je pred ljubljanskim sodiščem kazenska ovadba dr. Mačka proti bivšemu predsedniku vlade dr. Stojadinović zaradi njegovega znanega volilnega govora v Ljubljani 8. decembra lani, ko je dejal, da ni mesta v državni službi za tistega, ki bi volil listo dr. Mačka. Ovadba je bila vložena že pred volitvami.

* **Smrt vrliga vojnega dobrovoljca.** V Mariboru je umrl 45letni Ludvik Pucelj, dimnikarski mojster. Med svetovno vojno je bil

imela zaprte, ker se je bil stare žene takoj po večerji lotil spanec.

V medeninastem svečniku je dogorevala sveča in širila neprjeten vonj. Njen plamen je nemirno prhotal zavoljo sape, ki je vdiral skozi ubito šipo v oknu.

Vdova je bila podnevi ponovno zaman pozkusila priti do sina. Ker ni mogla govoriti s preiskovalnim sodnikom in sodnim pisarjem, je spet šla, ne da bi bila slutila, da je de Valtimare prav tedaj podpisal ukaz za izpustitev njenega sina.

Ko se je mati vrnila, se Pepina ni upala vprašati jo po bratu. Videla je že na njenem obrazu in na očeh, ki so se še močneje bleščale kakor sicer, da ni bila deležna uspeha.

Bolna Pepina je zlezla s svojega stola in šla v svojo sobo. Pri hoji se je oprijemala hišne oprave, tako težke so ji bile noge. Ko je že držala roko na vratni kljuki, se je obrnila k materi in jo vprašala: »Torej nisi govorila z njim?«

Longhijka se je zdrznila in odgovorila: »Ne, niso me pustili k njemu.«

»Ali si drugače izvedela kaj novega? Ali ti niso ničesar rekli?«

»Ne, sicer bi ti bila že povedala.«

»Lahko noč, mati!« je bolnica z naporom izdavila iz sebe.

»Lahko noč! Ali ti naj pri slačenju pomagam?«

»Ne, še ne pojdem spat.«

Odprla je vrata svoje sobe, toda nenadno je spet obstala. Hkratu je tudi vdova hlastno vstala s stola. Nekdo je močno potrkal na hišna vrata.

»Kaj pa pomeni to?« je stara Longhijka prestrašena zamrmrala. (Dalje prihodnjič)

med onimi redkimi, ki so prestali trpljenje srbske vojske preko zasneženih a banskih gor. Poleg veletrgovca Rada Lenarda je imel edini v Mariboru pravico nositi naslov vojnega tovariša kralja Aleksandra. Še dobro je v spominu, ko je prišel kralj Aleksander na prvo obrtno razstavo v Maribor in je zagledal Pucelja. Takoj se je spomnil svojega vojnega tovariša in vzkliknil: »Pucelj, ali si ti?« Vrlega moža je zadnja leta zelo mučila božjast in je nedavno zvečer obležal na cesti. Prenesi so ga na policijo, kjer je izdihnil. Vrlemu vojnemu dobrovoljcu bo Maribor ohranil časten spomin.

* **Skrb za pohabljenno deco.** V Ljubljani se je ustanovilo društvo »Naša skrb za pohabljenno deco«. Namen društva je skrbeti za zdravljenje pohabljenih otrok in poskrbeti za to, da se pohabljenji usposobijo za koristne člane človeške družbe. Pobudo za ustanovitev novega društva je dal ljubljanski Rotary Club, ki je dal kot osnovno glavnico društvu znesek 40 000 dinarjev. Na občem zboru je bil za predsednika izvoljen g. Rihard Skubec, glavni ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe, za podpredsednika primarij g. dr. Božidar Lavrič in odvetnik g. dr. Viljem Krejči, za tajnika g. Alfonz Lorger, za blagajnika pa g. Rajmund Ranzinger.

* **Ljotičeve napovedi.** Dimitrije Ljotić, ki je bil izpuščen iz zapora po padcu Stojadinovičeve vladavine, prireja zdaj posvete po severni Srbiji. V Smederevu je ostro napadel bivšega ministrskega predsednika in napovedal, da bo v sodni razpravi, ki bo na njegovo tožbo proti dr. Stojadinoviču navedel zelo zanimive podatke o njegovem delu.

* **Ravnatelj Soršak oproščen.** V »Slovenskem domu« je bil objavljen lani 25. aprila napad na dolgoletnega ravnatelja ljubljanske zadruga »Ekonom« g. Antona Soršaka, ki naj bi bil poneveril nad pol milijona dinarjev. G. Soršak je bil klican na odgovor in je bil nekaj časa v preiskovalnem zaporu. Sodna obravnava proti njemu te dni pa je prinesla obtožencu popolno zadoščenje. Glede osebe toženega Antona Soršaka je sodišče dognalo v vseh točkah poštenost, vestnost in dobro vero.

* **Premogovna ležišča iščejo v Podstrani.** Ze nekaj mesecev vrtajo za njimi, toda dosli še ni posebno zadovoljivih uspehov. Ta del sveta je po sestavi zemlje precej zapleten, ker se je glavna premogovna žila pod ognjeniški vplivi na prečudne načine lomila, sesedala in krotovičila, da ne kaže enotnega poteka, ki bi dopuščal zanesljivo sodbo. Dokler vrtanja, ki se nadaljujejo, ne bodo podala zadovoljive presoje. Trboveljska premogokopna družba ne bo začela izkopavanja. Sicer pa se ji ne mudi, saj ima drugje dovolj izdatna ležišča, tako v Kotrežu in na Lokah.

* **Gorenjska proga dobi več novih izogibališč.** Ker je gorenjska proga enotna in ima malo izogibališč, morajo navadno vlaki dolgo čakati na tej ali oni gorenjski postaji na vrzi vlak, ki poleti redno prihaja z zamudo. V letošnji poletni sezoni pa se bodo dale zmanjšati zamude, ker je železniška uprava dala na gorenjski progi narediti več novih izogibališč. Tako je že ob koncu lanskega poletja stopilo v promet izogibališče na postaji Otočah. Ob novem letu 1939 je bilo dograjeno izogibališče v Žabnici in pravkar delajo pri Besnici med postajama Sv. Jošt in Podnartom-Kropo novo izogibališče.

* **Sprejem mladeničev v pehotno podoficirsko šolo v Beogradu in Zagrebu** in vojaško podkovsko šolo v Beogradu v starosti od 18 do 21 let. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali nismeno v koncesionirani pisarni Pera Franca, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za pisni odgovor je priložiti kolek ali znamke za 6 din.

* **Smrtna nesreča na Šmarni gori.** V nedeljo se je odpravil iz Ljubljane s svojim prijateljem proti Šmarni gori 17letni dijak srednje tehnične šole Branko Pirš. Pri tacsenskem mostu sta šla na levo proti Vikerčam, kjer sta zavila proti znanim pečinam v Grmadi. Namenjena sta bila, da bi se nekoliko vadila v plezanju. Na Turncu pa je Piršu spodrsnilo, padel je v globino in se ubil. Turnec je v zadnjih letih zahteval že več smrtnih žrtev.

PROMOSIJA

Zelo je zadovoljna,

ker pere svoje perilo samo z milom, ki je prijetno blago napravljeno pa iz odlične snovi — to je samo domače

* **Nesrečna smrt otroka v strugi.** V Šoštanjnu za Kozlevčarjevo hišo je pri igri padel v strugo, ki se odcepi od Pake pri jezcu na prodeh in teče nato v loku na Zapuškovo mlin, peletni Kovačev Viki, sin delavke, in utonil.

* **Požar v Poljanski dolini.** V Hobovšah, vasi škofjeloškega gorovja je požar upepelil hišo posestnika Lovra Kosmača. Ogenj je nastal, kakor kaže, v kuhinji, kjer so se vnele saje na stropu. Posestnik je bil zavarovan komaj za polovico vrednosti.

* **Smrtna nesreča.** V nedavni noči se je smrtno ponesrečil sprevodnik brzotovornega vlaka na progi Postojna—Ljubljana Franc Martinšek. Padel je bil pod kolesje, ki mu je prerezalo prsni koš. Pokojnik je bil iz ugledne železničarske družine iz Kresnic. Zapuška starše, brate in sestre.

* **Usoden udarec z motiko.** 24letni Alojz Žagar z Vinice je popival v neki gostilni v Zavrčniku. Pijan pa je postal silno nadležen ter je delil zausnice na vse strani. Jožetu Glaviču, mlinarju iz Stare vasi, pa je to predrzno izzivanje začelo presedati. Popadel je motiko in lopnil Žagarja po glavi, da mu je prebil lobanjo. Le malo je manjkalo, da ga ni ubil. Žagar se zdravi v novomeški bolnišnici.

* **Dvojen požig v poznih nočnih urah.** V Gerdini pri Stopercah je v nedavni noči nastal požar in uničil domačijo posestnika in kovača Lampreta Jerneja, ki je pri reševanju denarja dobil nevarne opekline. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen, ker je istčasno začela goreti v bližini vinska klet posestnika Novaka Antona ki je seveda prav tako postala žrtev plamenov.

* **Spet umor zavoljo preužitka.** V občini Ajdovcu pri Žužemberku je kmetovala na svojem posestvu že priletna Koželjeva Marija. Zaradi starosti je izročila posestvo mladi sorodnici, ki se je kasneje poročila z Jazbinškom Alojzom. Ob izročitvi posestva si je Koželjeva izgovorila užitek. Spočetka je bilo razmerje med mladima zakoncema in Koželjevo znosno, kasneje pa so se pojavila nesoglasja. Te dni pa je bilo župniškemu uradu javljeno, da je preužitkarica Koželjeva Marija nenadno preminula. Ker je nastal sum, da z nenadno smrtjo Koželjeve ni vse v redu, je bilo odrejeno raztelesenje, ki je pokazalo, da je 60letna ženica nasilno umrla. Na podlagi te ugotovitve so orožniki napovedali Jazbinški aretacijo. Mož se je spočetka branil, šele kasneje je krivdo priznal. Žena je šla v senik po otavo za živino. Ko je splezala po zelo dolgi lestvi do vrha, je Jazbinšek lestvo spodmaknil, da je ženica padla in st pri padcu razbila lobanjo. Truplo pokojnice je bilo tudi polno modrih podplut. Ti znaki so kazali na to, da je žena došla tudi več udarcev s trdim predmetom. Aretirane ga Jazbinška so orožniki odvedli v zapore.

* **Ostuden zločin.** Pred dnevi je 27letni, zaradi posilstva že kaznovani delavec Ivan iz Levca pri Celju v gozdu v Št. Pavlu pri Preboldu napadel neko 14letno dijakinjo in ji storil silo. Celjski orožniki so s pomočjo policije izsledili zlikovca in izročili sodišču.

* **Nepoboljšljiv vlomilec.** Janez Plajbes je izučen čevljar, a mu delo ne diši. Že v zgodni mladosti je pohajkoval in je iz Tržiča, kjer je doma, šel po svetu. Naposled je obtičal v Ljubljani, kjer je nekaj časa delal pri raznih mojstrih, potem je pa vrzel kopi-

to v kot in se začel družiti z zločinci in krašti. Za seboj ima že okrog 15 kazni, čeprav šteje komaj dobrih 30 let. Pred meseci je Plajbes bival v Kosezah. Ker so prihajali k njemu dan za dnem sumljivi ljudje, so oblastva postala pozorna, in ko se je eden izmed tatinskih tičev skril pri njem, so v Plajbesovem stanovanju napravili preiskavo. Našli so pri njem ukradeno blago, zato so Plajbesa zaprli.

* **Razbojniki iz Maruševca v savski banovini pred mariborskimi sodniki.** Te dni se je zagovarjala pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča razbojniška tolpa iz Maruševca v Hrvatskem Zagorju, ki je hodila od l. 1930. do 1937. krast in ropat na štajersko stran. Nekaj članov te tolpe je bilo že leta 1937. prijetih in so bili tudi obsojeni, vendar pa so bile sodbe manjše, ker še niso vedeli za vse grehe te tolpe. Na daljšo ječo sta ta čas bila obsojena samo 34letni Franc Vajt in 33letni Rudolf Hrzenjak, ki so ju privedli k razpravi pazniki iz kaznilnice. Med tem časom pa so namreč varnostna oblastva odkrila tudi druge člane tolpe ter spravila na dan toliko obtežilne tvarine, da se je dalo vsem razbojnikom dokazati 68 vlomov in večjih tatvin. Sodbe so bile hude: 74letni Franc Habrka je dobil tri leta, Bosilj Blaž tri mesece, Hrzenjak Stefan 10 mesecev, 21letna Barbara Vajt dve leti, Hrzenjak Rudolf in Vajt Franc k dosedanjim kaznim še vsak dve leti in šest mesecev strogega zapora, Prasnički Stefan dve leti šest mesecev robije, Prasnički Jurij pa je bil oproščen.

* **Lovski tat ustrelil lovskega paznika.** Odlazek Jože iz Zagozda pri Dolah, ki je bil kot lovski paznik v službi hrastniškega inženirja g. Žmuca je šel v nedeljo na pregled lovišča. Domneval je, da bodo kmečki fantje izrabili prosto nedeljo in šli lovit. Odlazek je vzel s seboj svojega sinčka 12-letnega Francka. V gozdu pa sta naletela na dva lovska tatova s puškama in Odlazek ju je prisilil, da sta obstala in odložila puški. Lovski paznik je nato obe puški vzel domov in dognal, da sta bila pobegla lovska tatova sinova premožnejših kmečkih hiš Okrajšek Anton in Vilko Božič. Ko so Odlazkovi že počivali, so se priplazili k hiši fantje in zahtevali puški nazaj. Lovec je pozval napadalce, naj se takoj odstranijo, in jih posvaril, naj ne poskušajo vdreti v hišo, češ da se bo branil. Kmalu je utihnilo vpitje podivjanih fantalinov. Da bi se prepričal, če so napadalci res odšli, je Odlazek čez nekaj časa odprl okno in pogledal v temno noč. To nepredvidnost je pa plačal z glavo. Komaj se je prikazal lovec na oknu, je eden izmed fantov sprožil puško in zadel nesrečnega družinskega očeta v desno senco. Nesrečni lovski paznik je bil takoj mrtev in vsa družina je zaplakala v obupu. Fantje so se razbežali po zločinu na vse strani. Orožniki so dognali, da je bila lovska puška, s katero je streljal nočni napadalec, last Toneta Lavriča. V njegovi družbi so bili usodno noč še Avgust Anžič, Rudolf Škoda in Tone Okrajšek, ki je zbral tovariše za nočni napad. Streljal je Lavrič. Fant je izdelal patrono sam. V njo pa ni položil šiber, temveč nasekane žeblice. Lavrič in Okrajšek sta bila aretirana.

* **Po razkrinkanju tihotapcev valut** je beograjska policija odkrila zdaj celo podjetje za ponarejevanje krstnih listov in drugih

listin. S to zadevo sta v zvezi industrija Arnold in Salamon Gadol, ki sta prišla v Beograd iz Varne odnosno Aten. Arnold Gadol je bil več let ravnatelj tovarne »Sumadije«. Ponarejevanje krstnih listov in drugih listin so odkrili, ko so preiskali tihotapce z valutami ter pri nekaterih našli listine na razna imena. Brata Gadol sta znana v beograjskih industrijskih vrstah. V zadnjih letih sta mnogokrat potovala v tujino.

* **Tatinska družba pred sodiščem.** Pred celjskim okrožnim sodiščem so se zagovarjali 33letni Karol Kralj, njegova 28letna žena Angela in 65letna mati Antonija, vsi iz Čanje pri Blanci. Je to zloglasna tatinska družina, pred katero prebivalstvo ni imelo miru. Več let so kradli po vinskih hramih vino, ne da bi jim bili mogli priti na sled. Sodišče je obsodilo Karla na pet let in pol robije, njegovo ženo Angelo na eno leto robije, mati pa je bila kaznovana na en mesec zapora in 120 din denarne kazni, ker je pila ukradeno vino.

* **Zetu odsekal nos in zažgal hišo.** V viničarski hiši ljutomerskega trgovca Matije Žitka v Ilovcu biva že nekaj let 60letni viničar Zemljič. V njegovo družino se je priženil viničar Rudolf Lipovec. Zemljič je nedavno tega začel sumničati svojega zeta, da ima nedovoljeno razmerje s 60letno taščo. Sum je bil brez dvoma neutemeljen, saj je Lipovcu šele kakih 25 let. Pred nekaj dnevi je nastal med Zemljičem in njegovim zeto iz navedenega vzroka nov prepir. Zemljič je navalil na svojo ženo, ki ji je priskočil Lipovec na pomoč. Zemljič pa je z majhno sekuro zamahnil po Lipovcu in mu odsekal nos. Drugi domači so nato navalili na nasilnega Zemljiča in ga pošteno premlatili. Ranjeni Lipovec je moral v bolnišnico. Ko je okreval, je Zemljič nadalje kahal jezo. Nedavno se je spet sprl z domačimi, ki so ga izrinili iz hiše in jo za njim zaklenili. Zemljič je nekaj časa razsajal okol hiše, zvečer pa je splotje zažgal. Domači so še o pravem času opazili požar ter se rešili. Po požaru je možak izgubil.

* **Iz zapora pobegnil.** Iz zaporov okrožnega sodišča v Celju je pobegnil 25letni Bianco Rudolf, znan po velikih tatvinah v Rakuschovem skladišču v Celju.

* **Velika tatvina v tvornici »Semperitu« v Kranju.** Te dni je zajela policija v Kranju tatu, ki je kradel iz skladišča tvornice »Semperita« platno, in njegovega pomočnika. Tat je skladiščnik, njegov pomočnik pa neki brezposeln delavec.

* **Po žici je pobegnil čez Dravo iz Nemčije.** V bližini Dravograda se je pripetil te dni skrajno drzen način bega iz Nemčije na naše ozemlje. Blizu Dravograda proti Libošam je razpeta čez Dravo žična vrva, ki je pred leti služila za prevažanje broda čez reko. Brod so opustili, vrva pa je ostala ter veže nemško in našo stran Drave. Po tej vrvi je pobegnil iz Nemčije na našo stran 23letni Zabukovnik Alojz. Splezal je na drog, se z rokami oprjel vrvi in se začel spuščati po njej preko reke. Preplezal je na ta način skoro do našega obrežja, nekaj metrov pred koncem vrvi pa je onemogel zdrknul z žice 8 m globoko. Imel je srečo, da je padel vsega meter proč od vode na droben pesek, vendar pa si je pri padcu zlomil nogo pod kolenom. Vlekel se je potem še kakih 20 m proč od brega, kjer je obležal. Klical je na pomoč, pa ga je zaslišal najbližji posestnik Sajevec Ivan ter ga sprvil k sebi. O tem so bili obveščeni tudi orožniki, ki so odredili, da je bil prepeljan v bolnišnico v Slovenjem Gradcu. Zabukovnik je dejal, da je šel v Nemčijo skrivaj iskat delo, pa ga ni dobil. Zaradi nekkih grehov pa so ga začela nemška oblastva zasledovati in hotel se jim je umakniti nazaj v Jugoslavijo. Ker pa se je bal naših in nemških obmejnih stražnikov, se je odločil za drzno pot po zarjaveli železni žici. Zabukovnik je osumljen, da je tudi v naši državi sodeloval pri neki tatinski in tihotapski tolpi.

* **Iz greha v greh.** 27letni Janko Rotman iz Studencev pri Mariboru si je precej let pošteno služil kruh, dokler ni nekoč zdrsnil na pot nepoštenosti. Od takrat je imel še večkrat opravka s sodiščem. Najbolj znan je postal pač zaradi tolpe sleparjev, ki so ho-

dili lansko jesen od tombole do tombole ter na podlagi ponarejenih tombojskih kart zadevali glavne dobitke. Zaradi teh sleparstev Rotman še zdaj sedi v preiskovalnem zaporu v Ljubljani. Se preden pa je bila v Ljubljani izrečena sodba, je bil že v Mariboru obsojen zaradi drugega prav tako pretkanega sleparstva. Ker ga iz preiskovalnega zapora sploh niso privedli v Maribor, je bil obsojen v odsotnosti, ker je pri dobavi platna osleparil mariborsko bolnišnico. Prisojena sta mu bila dva meseca strogega zapora.

* **Kolo ukradel, da bi prej prišel do dekleta.** Brezposelni krojaški pomočnik Ivan Vončina iz Šmihela-Stopič pri Novem mestu je bil obtožen, da je ukradel na Javorniku Jožetu Černetu kolo in da je še istega dne vlomil v Mostah v kočjo Vida Punčuha, kateremu je odnesel dve srajci. Zagovarjal se je, da kolesa ni imel namena ukrasti, temveč si ga je le izposodil, da bi prej prišel do svojega dekleta. Zanimal je tudi, da bi bil k Punčuhu z silo vdrl. Trdil je, da so bila vrata le prislonjena. Obsodbo na 6 mesecev strogega zapora in na triletno izgubo častnih pravic je sprejel.

Opomin naročnikom, lanskim zaostankarjem!

Naročnikom, ki imajo še zaostanek na naročnini za preteklo leto, sporoča uprava »Domovine« tole: Ker bodo minili kmalu trije meseci novega leta, ne moremo več čakati na plačilo stare naročnine, zato prosimo prizadete še enkrat, da se spomnijo svoje dolžnosti naproti listu, ki so ga v pretekli dobi prejeli in tudi radi brali. Naj torej brez odloga plačajo dolg, ki ga še imajo na naročnini. Le tako si zagotovijo še nadaljnje prejemanje lista. Položnice imajo prizadeti že v rokah.

Prosimo pa tudi one, ki za letos še niso poslali zneska, da poravnajo naročnino še pred začetkom pomladi.

Uprava »Domovine«

* **Vlomilec pod ključem.** Varnostnim oblastvom se je posrečilo po dobrih dveh letih pojasniti vlom v občinsko pisarno na Dobrovi. Vlomilec je po pisarni vse razmetal in iskal v glavnem denar, ki ga ni našel. Ker ni hotel oditi s praznimi rokami, je pograbil poleg malenkosti nov pisalni stroj in ga odnesel. Orožniki z Brezovice so zasledovali vlomilce po vsej okolici, a brezuspešno. Pred meseci pa je bil aretiran na Brdu pri Viču 27letni sedlarski pomočnik Ivan, ki je prihajal ponoči v vas k svojemu bivšemu delodajalcu, sedlarskemu mojstru Lovru Požaru v Dravljah in mu kradel usnje. Zaradi teh tatvin je bil Ivan pred tedni obsojen na sedem mesecev ječe. Poprej pa je že iz preiskovalnega zapora pisal svoji ženi več pisem, v katerih omenja pisalni stroj in jo navaja k temu, da bi ponaredila potrdilo, iz katerega bi bilo razvidno, da je stroj kupil. Ta pisma so na sodišču preestregli, zato niso prišla v roke ženi in jih je dobila na vpogled policija. V Ivanovem stanovanju na Brdu so izvršili hišno preiskavo, pri kateri so res našli stroj in pa blazinico za namakanje štampiljk. Po kratki preiskavi so dognali, da je bil stroj ukraden v občinski pisarni na Dobrovi. Ko je policija imela stroj, je ponovno zaslišala Ivana, ki pa je vztrajal pri tem, da je stroj kupil od nekega mesarskega pomočnika že pred letom dni. Vse, kar je pripovedoval Ivan, je policija ovrгла in mu dokazala, da je stroj sam ukradel. Ivanu bodo zdaj na sodišču prisodili poleg kazni za vlome pri bivšem mojstru še kazen za vlom na Dobrovi.

* **Ker sta mu hotela pomagati iz ječe.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru sta se zagovarjala dva osumljenca 33letna posestnica Ana Gumzerjeva iz Jablanec in 28letni posestnik Marko Pernek z Brezove gore. Friderik Gumzer, mož obtoženke Ane, prestaja štirimesečno zaporno kazno. Ko bo pa to kazno odsušil, bo moral nastopiti sedemletno ječo. Te ječe bi se Gumzer rad na vsak način rešil. V začetku novembra ga je obi-

skala v zaporih njegova žena. V jetniški pisarni sta imela razgovor, kateremu je sicer prisostvoval paznik, vendar je Gumzerju uspelo, da je ženi skrivaj pošepnil, naj mu pomaga pri begu iz ječe. Nagovoril jo je, naj prinese določeni dan ob 7. zjutraj pred sodišče dve žagici za žaganje železa ter ju izroči kaznjencu, ki bo skozi okno zaklical »Gumzer«. Žena je res tako storila. Medtem pa je Gumzer pregovoril sojetnika Perneka, ki je hodil vsako jutro snažit sodne pisarne, za svoj načrt. Povedal mu je, da ga bo naznačenega dne čakala pred sodiščem njegova žena, kateri naj zakliče »Gumzer«, nato pa mu bo izročila dve žagici. Pernek je na to pristal. Vse bi se bilo posrečilo, toda zadevo je razkrinkal sodni sluga Jerenko. Gumzerjeva Ana je bila obsojena na dva meseca zapora pogojno na dve leti, Marko Pernek pa je dobil dva meseca nepogojnega zapora.

* **Po ponesrečenem begu si je na smrt obsojeni skušal vzeti življenje.** Pred nekaj dnevi so zasnovali drzen načrt za beg najnevarnejši jetniki v jetnišnici mariborskega okrožnega sodišča: na smrt obsojeni roparski morilec Silvester Krajnc in razbojnikl

Koder, Pintarič in drugi. Toda naklep se jim je ponesrečil. Zda se je pojasnilo, da je načrt za beg napravil Silvester Krajnc. Razbojnikl so se takoj potem, ko je bil Krajnc obsojen na smrt, začeli med seboj dogovarjati, kako bi pobegnili iz zapora. Ko bi prišli na svobodo, bi šli takoj vsi v Črno, kjer bi ponoči napadli orožniško postajo in pobili orožnike, nad katerimi se se je hotel Krajnc maščevati, ter bi se oblekli v njihove uniforme. Potem bi kot orožniki šli nad nekega bogatega posestnika, o katerem je Krajnc vedel, da hrani doma 200.000 din in bi ga oropali. Potem pa bi vsi pobegnili v Španijo. Najbolj je zdaj potrj Krajnc, ker se beg ni posrečil, pa je sklenil izvršiti samomor. Te dni je pogoltnil več žebeljev in nekaj kosov ostre pločevine.

Popotnikova torba

Odpuščeni orožnik je ustrelil tovariša

Oplotnica, marca

V Oplotnici se je pred kratkim zvečer odigrala krvava žaloigra, ki je imela svoj začetek pred dvema tednoma v Tepanju, kjer je streljal orožnik Bajagić Milan na svojo izvoljenko trgovko Anico Žučkovo ter jo ranil. Bajagić je do novembra lani služboval kot orožniški kaplar v Oplotnici ter se spoznal s trgovko Anico Žučkovo v Tepanju. V novembru pa je bil Bajagić odpuščen ter se preselil v Tepanje k Žučkovi, s katero se je nameraval oženiti. Zaradi ljubosumnosti pa je prišlo med obema do sporov, ki so se končali tako, da je Bajagić potegnil samokres in streljal na Žučkovo. Krogra pa jo je samo oprasnila na glavi. Bajagić pa je misleč, da jo je usmrtil, pobegnil in se skrival

tam okoli. Orožniki so mu bili neprestano za petami.

Omenjenega večera pa je prišel Bajagić ne nadno v Oplotnico. Ustavil se je v gostilni in poslal pismo svojemu tovarišu, orožniškemu kaplarju 30 letnemu Jovanu Jovkoviću. Oba sta bila doma iz istega kraja v Črni gori. V pismu je Bajagić prosil Jovkovića za pogovor, toda samo s pogojem, da pride kot prijatelj, ne pa kot orožnik. Jovković pa se je zavedal svoje službene dolžnosti in je sklenil Bajagića prijeti. Prišel je v gostilno, kjer ga je čakal Bajagić. Oba sta se kratko pogovarjala, nato pa sta stopila na cesti, kjer je Jovković Bajagiću napovedal aretacijo ter ga odgnal s seboj proti orožniški postaji. Na cesti se je ustavil ter klical poveljnika postaje, naj pride ven in prevzame jetnika. Tedaj pa je Bajagić nenadno potegnil iz žepa samokres in dvakrat ustrelil na Jovkovića. Nesrečnež se je smrtno zadet zgrudil na tla in v nekaj sekundah izdihnil.

Bajagić je po zločinu takoj zbežal iz Oplotnice. Bežal je naravnost proti Tepanju, kjer je šel proti hiši svoje izvoljenke Ane Žučkove. V hiši je bila luč in je opazil skozi okno v sobi več ljudi. Oddal je skozi okno v hišo osem strelav iz samokresa. Med ljudmi, ki so bili v sobi, je nastal silen poplah. Izmed vseh strelav je k sreči zadel samo eden, in sicer je bila ranjena mati Ane Žučkove v roko. Ko je izpraznil samokres, se je Bajagić izgubil v noč.

Kakor poročajo iz Celja je tamkajšnja policija v soboto prišla v Celjskem domu za sledovanega orožniškega kaplarja Milana Bajagića. Pri njem so našli oporoko in pet pisem, ki jih je napisal staršem v Črni gori, svoji ljubici Ani Žučkovi in znanecem v Črni gori.

Bajagić, ki je živčno čisto strt, je ves skesan podal obširno izpoved o svoji pretresljivi žalostni. Od l. 1935. do l. 1937. je služil kot orožniški kaplar v Oplotnici pri Konjicah. V tem času se je seznanil s trgovko Anico Žučkovo v Tepanju, ločeno ženo in materjo treh otrok. Žučkova stanuje s svojimi otroki pri očetu Čučku, ki ima gostilno v Tepanju. Bajagić se je zaljubil v Žučkovo in začel z njo ljubezensko razmerje. Zaradi tega so ga l. 1937. premestili v Ptuj, kjer je ostal leto dni. Žučkova ga je nato nagovarjala, naj pusti orožniško službo. Bajagić se je naposled vdal in je lani oktobra izstopil iz orožniške službe.

Preselil se je takoj k Žučkovi v Tepanje, se z njo zaročil in začel pridno pomagati pri gospodinjstvu. Od doma ni bil premožen, v orožniški službi pa je s svojimi skromnimi dohodki pridno podpiral starše v Črni gori. Ker ni imel denarja, so ga pričeli starši Žučkove mrziti. Nekoč ga je poslala Žučkova k posestnici Založnikovi v Hebenštrajtu pri Konjicah, pri kateri si je pod pretvezo, da je skupaj z ženo prevzel posestvo njenih staršev in da ima službo, izposodil 2000 din. Pred tedni pa je pričela Žučkova nagovarjati Bajagića, naj si poišče službo.

Dne 24. februarja se je odpeljal v Maribor, da si poišče službo. Še istega dne je dobil od Žučkove pismo, da se ne sme več vrniti v Tepanje, ker ga njeni starši ne marajo. Ves razburjen si je takoj najel avto in se odpeljal v Tepanje, kjer se je hotel skrivaj sestati z Žučkovo. Da ga ne bi bili ljudje opazili, se je skrival v gospodarsko poslopje in čakal, kdaj se prikaže Žučkova. 25. februarja ga je opazila Žučkova služkinja in to povedala domačim, ki so sklicali tepanjske fante. Zvečer so prišli fantje v Žučkovo gostilno. Bajagić, ki je prisluškoval pri oknu, je čul Žučkovo, da se je neugodno izrazila o njem. Videl je tudi, kako so fantje raztrgali njegovo fotografijo.

V silnem razburjenju je potegnil samokres in ustrelil skozi okno proti Žučkovi, vendar pa je ni zadel. Hotel je ustreliti njo in sebe. Ker so ga fantje pregnali, je pobegnil v gozd in se več dni skrival v okolici. Bajagić je nato opisal svojemu prijatelju in rojaku, orožniškemu kaplarju Jovkoviću v Oplotnici, da bi prišel pred Jermanovo trgovino. Hotel ga je prositi za posredovanje pri zaročenki. Ko ga je pa Jovković zagledal, mu je takoj napovedal aretacijo. Bajagić je potegnil samokres, da bi ga prestrašil. Jovković pa je

prijel za orožje in začel klicati sosede. Med ruvanjem je Bajagić dvakrat sprožil in z dvema krogla zadet se je Joković mrtev zgrudil. Bajagića so izročili sodišču.

Iz Prekmurja V Prekmurju rase nov rod

Murska Sobota, marca
Suženjski duh, ki so ga zapustili ma-džarski gospodarji med našim narodom v Prekmurju, počasi umira. Nov rod vstaja v Prekmurju, ki je samozavesten, napreden in naroden. Zavednost med prekmursko mladino gotovo zelo krepijo društva kmetijskih fantov in deklet, ki jih je že sedem, štiri pa se bodo še v kratkem ustanovila.

Predzadnje nedeljo so se zbrali odposlanci govore o delu. Zbora se je udeležil tudi odposlanec Zveze kmečkih fantov in deklet v Ljubljani. Obravnavali so zlasti žalostno socialno stanje prekmurskega ljudstva in pa težave, ki jih je deležno napredno prosvetno delo. Med drugim se je poudarjala škoda, ki jo trpi kmetijsko gospodarstvo zaradi sezonskega izseljevanja mladih delovnih moči. Treba bi bilo storiti vse, da ta mladina dobi delo doma in tako koristi domačemu gospodarstvu. Prav pohvalno je, da se društva kmečkih fantov in deklet tako vneto brigajo tudi za to vprašanje. Bilo bi zelo umestno, če bi se napravil načrt za dvig našega kmetijstva sploh. V »Domovini« smo že večkrat brali pobudne misli o tem vprašanju. Po sosednih državah se vse stori za gospodarski preporod, zato bi bilo gotovo tudi pri nas kmetijska petletka ali desetletka velikega pomena. Tak načrt pa bi se seveda moral napraviti za vso državo. Toda o tem ob drugi priložnosti.

Na zboru se je ugotovilo, da je v prekmurskih društvih kmečkih fantov in deklet včlanjeno že nad 300 mladih ljudi, ki kažejo veliko voljo za delo. Zbor je sklenil, da najame v Murski Soboti prostor, kjer bodo poslovali funkcionarji Prekmurskega okrožja, ki so mu izvolili novi odbor pod predsedstvom uglednega posestnika Rudolfa Titana iz Črnelavcev. Okrožje bo vzdrževalo stike z vsemi društvi in bo prirejalo prosvetno gospodarske tečaje in predavanja po vsem Prekmurju, s čimer bo budilo prekmursko mladino h kmečki in narodni zavesti.

Na meji ustreljen. V Prekmurju ob nemški meji bujno cvete tihotapstvo. Te dni pa je tihotapska strast spet zahtevala svojo žrtev. V bližnji Skakovcevi je skušala prekoračiti našo mejo družba ljudi, ki so nosili iz Nemčije v nahrbtnikih saharin in igralne karte. Bilo je osem oseb. Obmejni stražnik pa jih je presenetil ter jih pozval, da obstanejo. Ker pa so jadrno zbežali, je streljal za njimi in je pogodil 18letnega Jožeta Mavčeca iz Lipce. Fanta je zadela krogla v hrbtenico in je bil v nekaj minutah mrtev. Pri njem so našli 10 kg saharina ter 80 zavojev igralnih kart. Mavčec je imel tudi nabit samokres v žepu.

Naši na tujem Iz kolonij naših ameriških rojakov

V Milwaukee je umrla Elizabeta Momova, stara 75 let, doma iz Predbukovja pri Slovenski Bistrici.

V Elyju se je ustrelil Matija Vrtnik, doma iz Lahove na Gorenjskem. Samomor je izvršil zaradi jetike. Zapustil je ženo, dva sinova in štiri hčere. V istem kraju se je smrtno ponesrečil 18letni Lojze Grahek. Med neko igro je padel tako nesrečno, da je obležal mrtev.

V Clevelandu so umrli: Marija Permetova, rojena Kadunčeva, stara 62 let, doma od Sv. Jurija pri Šmarju na Dolenjskem, Marija Goletova, rojena Svetetova, stara 59 let, doma iz Loke pri Igu, Anton Tekavčič, star 53 let, doma iz Dvora pri Žužemberku, Frančiška Dimnikova, stara 55 let, doma iz Volkla pri Kranju, Jakob Železnikar, star 59 let, doma iz Iške vasi, Rozalija Pirčeva, rojena Gorenčičeva, stara 46 let, doma iz Suhorja pri Toplicah na Dolenjskem, Marija Šegova, rojena Jakičeva, stara 58 let, doma iz Zapotoka pri Robu, Marija Kužnikova, rojena Furlanova, doma iz Verda in Janez Gerdanc, star 65 let, doma iz Sezine pri Čatežu.

V Littlefalssu je umrla Terezija Cigaletova, stara 78 let, doma iz Rečice v Savinjski dolini. Dalje so umrli: v Brooklynu Janez Anžlovar, v Detroitu Jože Glašič, star 56 let, doma iz Strahomera pri Igu, in v West Allisu Marija Podlogarjeva za srčno kapjo, stara 52 let, doma z Dolenjskega.

Vestfalski rojaki pripravljajo izlet domov

Jugoslovenska narodna društva v Porurju prirede tudi letos izlet v domovino, in sicer bosta letos vozila dva vlaka. Prvi se odpelje iz Dortmundu 2. avgusta opoldne in prispe v Ljubljano 3. avgusta opoldne. Vrne pa se iz Ljubljane 29. avgusta okoli 2. ure in prispe v Dortmund 30. avgusta opoldne. Vožnja bo stala za ta vlak tja in nazaj 50 mark. Vlak bo vozil iz Dortmundu preko Herne, Wanne, Gelsenkirchena, Altenessena, Oberhausna, Duisburga, Düsseldorfa, Kölna, Bonnina in Münchena, Salzburga, Beljaka, Jesenic do Ljubljane. Ta izlet bo trajal štiri tedne.

Drugi vlak se odpelje iz Dortmundu 4. septembra in pride v Ljubljano 5. septembra opoldne. Povratek iz Ljubljane bo 24. septembra opoldne, prihod v Dortmund pa 25. septembra opoldne. Ta vlak bo vozil preko istih postaj kakor prvi, a izlet bo trajal tri tedne. Vožnja bo stala enako 50 mark za tja in nazaj. Za primer, da bi drugi vlak ne dosegel predpisanega števila udeležencev, ki je potrebno za doseg posebnega vlaka, se bodo vozili izletniki z brzim vlakom in se bo doplačal pribitek za brzi vlak.

Prijave sprejemajo narodna društva, Jugoslovenska narodna centralna zveza na Nemškem (predsednik Pavel Bolha, Essen-Stoppenberg, Am Freistein 142, telefon Essen 348 16) in pa Lloyd-Reisebüro, Essen, Haus der Technik, am Hauptbahnhof, telefon Essen 500 41.

Iz Dortmundu-Evinga (Nemčija) nam pišejo: Tudi tukaj smo se Slovenke združile v Jugoslovensko narodno žensko društvo. Ustanovni zbor smo imele 22. januarja. Pristopilo je 23 žen in deklet. Predsednica je ga. Pavla Poglajenova, rojena Juvanova, ki je sestra zaslužnega predsednika Narodne strokovne zveze v Ljubljani g. Juvana. Ta dan so nas obiskale tudi naše sestre iz sosednih krajev, tako predsednica društva v Erkenchwicu ga. Lokarjeva in predsednica društva v Stoppenbergu ga. Ostrožnikova. Igrala nam je harmonika, za kar je poskrbel naš vedno mladeniški rojak Knez, predsednik Jugoslovenskega podpornega društva v Evingu. — Pripravlja se tudi ustanovitev narodnega ženskega društva v Mengedi, v Hochheidi, v Meerbecku in v Hamburgu. V četrtek 23. t. m. pa bo ustanovno zborovanje društva naših narodnih žen v Neumühl. Začetek popoldne ob 4. Zbor bo v gostilni Hoffmann-Frica, Hamborn-Neumühl, Buschhausenerstrasse 2. Rojakinje prisrčno vabljeni!

Iz Bauer-Hassela (Nemčija) nam pišejo: Naše Jugoslovensko delavsko društvo »Edinost« je priredilo nedavno v dvorani Grümmerjeve gostilne veliko pustno veselico, ki je najlepše uspeša. Dvorana je bila prenapolnjena. Naznanjamo vsem tukajšnjim rojakom, da priredi naše društvo tudi letos v začetku meseca avgusta izlet v našo domovino. Rojaki iz Holandije se nam lahko pridružijo v Kölnu. Kakor lani tudi letos

vožnja ne bo draga. Nemški in drugi državljani, ki v tem lepem času radi gredo na počitnice v našo domovino Jugoslavijo, so dobro došli! Pojasnila daje in prijave sprejema. Bauer-Hassel, Schlagbaum 50.

Zveza Maistrovih borcev vabi vse borce, ki so se v prevratni dobi pod vrhovnim poveljstvom generala Maistra borili za osvoboditev naše severne meje, na ustanovni ob-

čni zbor odseka Zveza Maistrovih borcev, ki bo v nedeljo 19. t. m. po rani sv. maši v Konškovi hiši pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Iste dne ob 10. uri dopoldne bo ustanovni občni zbor odseka Zveze Maistrovih borcev v križniški dvorani pri Veliki Nedelji. Na obeh zborih bodo poročali odposlanci osrednjega odbora Zveze Maistrovih borcev iz Maribora o vseh še nerešenih vprašanjih, zlasti o priznanju dobrovoljstva.

Smrt najditelja Tutankamenove grobnice

Prejšni teden je umrl v Londonu angleški raziskovalec Egipta Howard Carter, star 66 let. Pokojni Carter je bil eden izmed tistih srečnih starinoslovcev, ki se mu je posrečilo odkritje svetovnega pomena in vrednosti. Leta 1922. se mu je posrečilo odkriti v tako zvanem dolini kraljev dobro ohranjeno in po srečnem naključju še neizropano grobnico mladega staroegiptskega vladarja Tutankamena. Notranja krsta Tutankamenova je bila iz čistega zlata in je predstavljala samo kot kovina velikansko vrednost. Prava umetniška vrednost krste in drugih v grobnici najdenih predmetov je pa neprecenljiva. To odkritje je bil velik dogodek l. 1922. Takrat se je zbiral v plini kraljev ves znanstveni svet in si ogledal znamenito staroegiptsko grobnico.

Toda važno odkritje je spremljala dolga

vrsta žalostnih dogodkov in nenadne smrti članov Carterjeve starinoslovske odprave. Še istega leta je umrl v skrivnostnih okoliščinah Carterjev prijatelj in sorodnik lord Carnarvon, potem pa po vrsti še trije člani odprave, da ne računamo mnogih delavcev in paznikov, ki so pomagali Carterju odkopavati grobnico. Takoj po odkritju grobnice so se začele širiti govorice o prekletstvu tistih, ki so motili faraonov posmrtni mir. Prekletstvo naj bi bilo razvidno iz napisa nad vhomom v grobnico. Vse omenjene smrtne primere so pripisovali maščevalnosti Tutankamenovega duha. Samo tistega, ki je prvi odkril grobnico in motil faraonov večni mir, Tutankamenovo maščevanje ni zadelo. Umrl je šele zdaj, ko je minila že vrsta let od njegovega znamenitega odkritja.

V krsti so poleg mrliča našli živo dete

V mrtvašnici splošne bolnišnice v Padovi v Italiji se je pripetil te dni dogodek, ki je razburil vso okolico. Dva dni prej so na cesti našli mrtvega nekega starčka in ga položili na mrtvaški oder v mrtvašnici. Še preden pa so ga pokopali, so prišli njegovi sorodniki, da bi si ogledali njegovo truplo in potrdili, da je rajnik reš njihov sorodnik.

Ko so bili sorodniki tako zbrani okrog krste in so se poslavljali od pokojnega, so opazili, da je bila črna preproga, s katero je bilo truplo pregrnjeno, na enem mestu nenaravno napeta. Enemu izmed njih radovednost ni dala miru, vzdignil je preprogo in

pokazal se jim je grozen prizor. Poleg mrtvega starčka je ležal otročiček, že ves negiben in z vato v ustih, ki ga je dušila, da je bil že po vsem obrazu zaripel. Hitro so poklicali zdravnike, ki so otroku potegnili vato iz ust in ga oživili z umetnim dihanjem. Zdravniška pomoč je uspela in otrok je kmalu zadihal zdrav in rešen.

Oblastva domnevajo, da se je nekdo hotel otroka znebiti, zato ga je položil poleg mrliča v krsto, da bi bil z njim vred neopazno pokopan. Naklep pa se po čudnih okoliščinah ni posrečil. Oblastva so uvedla najstrožjo preiskavo.

Zločini družbe, ki je tihotapila ljudi v Ameriko

Ze dolgo časa si je ameriška policija belila glave, odkod naj bi bila človeška trupla, ki so jih večkrat našli v smeri od Velike reke in tamošnjem gorovju, ki so bila vsa grozno razmesarjena. Zdravniške preiskave so vedno ugotovile, da so ti ljudje najprej izgubili zavest in potem v trenutku umrli. Toda nikdar ni nihče povprašal po njih in ni bilo mogoče ugotoviti, kdo so ti mrtveci. V zadnjem so pa le razkrinkali skrivnost neznanih mrtvecev.

Ko je Amerika zaprla svoje meje priseljivanju, so se ljudje skušali vtihotapiti v državo s tem, da so obšli obmejne straže. Zlasti so bili tajni prehodi ob Veliki reki, kjer je bila meja najslabše zastražena. Treba je bilo samo na pravem kraju preplavati široko reko, pa si bil na drugem bregu, v Ameriki. Kdor pa je bil enkrat v deželi, mu ni bilo več težavno skriti se v ljudski množici. Tihotapci so imeli tudi svoja pota, ob katerih so bile obmejne straže podkupljene. Po teh potih so včasih vodili po več sto ljudi v Ameriko. To ni bil slab zaslužek, ker vsak od teh je vodniku plačal 200 do 300 dolarjev. Največ med temi je bilo Kitajcev, katerih delovna moč je zelo poceni in so lahko

dobili delo, da so le prišli čez mejo. Veliko pa je bilo tudi črncev iz vseh delov sveta, ki so na poti s trebuhom za kruhom prišli trkat na vrata Amerike.

Ko so oblastva dognala, kako se tujci tihotapijo v deželo in izpodrivajo domače delavstvo, je poostrila obmejno nadzorstvo. Ob Veliki reki je postavila močne žaromete, ki so noč za nočjo razsvetljevali reko, da bi je kdo ne preplaval. Ob stezah in gorskih prehodih so se večkrat oglasile tudi puške, če je četa ljudi brez dovoljenja pod vodstvom svojega plačanega vodnika le za vsako ceno hotela priti v deželo.

Ta vrsta tihotapstva je torej začela pešati, ker je bilo obmejno nadzorstvo na suhih tleh prestrogo. Toda ljudje, ki so se preživljali s tem, da so tihotapili ljudi v državo, so hoteli živeti naprej. Prišli so na novo sredstvo — letalo. V zraku ni obmejnega nadzorstva. Prej preprosti ljudje, ki so peš vodili svoje ljudi preko meje, so se združili v družbo, ki je imela dve letali. Bili sta neprestano v prometu in noč za nočjo prevajali potnike brez potnih listov. Letalo je neke v notranjosti pristalo in potniki so se razkropili po državi...

Nekemu policijskemu nadzorstvu, ki se je z avtom vozilo po deželi, se je po naključju pokvarilo vozilo. Ko so ga popravljali, je njihov radijski sprejemnik sprejel neke glasove, ki jih je oddajala še neznana postaja. Glasovi so opozarjali: »Vaša mati umira, vrnite se!« Ker ameriške postaje večkrat po naročilu kličejo tega in onega in mu sporočajo važne vesti, se policija nad tem ni razburjala. Ko pa se je vrnila v Los Angeles, so ugotovili, da se ta klic večkrat ponavlja. Nadaljnja opazovanja so ugotovila, da blizu hiše, kjer je bila ta radijska postaja, skoro sleherno noč pristane neko potniško letalo. Z vso pozornostjo je policija obkolila hišo in letališče prav v trenutku, ko je letalo pristalo. Izkazalo se je, da je letalo služilo za tihotapljenje ljudi v Ameriko. Pri vsakem poletu je pripeljalo 15 do 20 ljudi brez potnih listov.

Pri pregledu se je izkazalo, da je letalo nekaj posebnega. Poleg priprav za pilota je bila močna ročica, s katero se je dalo dno letala odpreti in spet zapreti kakor vrata. Le da se skozi to odprtino ni prišlo drugam kakor v globino. Če je radijska postaja pilotu sporočila: »Mati je pravkar umrla,« je bilo to znamenje, da je bila nevarnost blizu in da ni bilo več izhoda. Pilot je nato potegnil za ročico, dno letala se je odprlo in potniki, ki so za prevoz plačali po 500 dolarjev, so padli skozi ozračje na zemljo. Letalo je nadaljevalo pot do svojega letališča in pristalo prazno in v redu. Vsako policijsko nadzorstvo ga je lahko pregledalo, nikdar mu ni bilo mogoče dokazati, da je pripeljalo kakega človeka, ki nima potnih listov v redu. Ljudje, ki so se hoteli na ta način vtihotapiti v Ameriko, so svoj poskus večkrat plačali z grozno smrtjo.

Koliko smrtnih žrtev je terjalo to brezobzirno tihotapstvo, je težavno dognati. Znano je le to, da je policija na obmejnem ozemlju in ob Veliki reki doslej našla kakih 80 grozno razmesarjenih trupel, pri katerih ni bilo mogoče ugotoviti vzroka smrti. Zdej je tudi njihova smrt dobila utemeljeno razlago: trupla so se razmesarila, ko so iz tihotapskega letala padla na zemljo. Policija je zaprla vrsto članov te tihotapske družbe. Vse kaže, da je bilo pri tem podjetju udeleženih kakih 60 do 70 članov.

× **Blazna brzina angleških vojaških letal.** Angleško vojaško letalstvo razpolaga z dvema vrstama letal, najhitrejšima na svetu. Letali sta oboroženi vsako z osmimi strojnimi puškami. Letala »Spitfire« lete s povprečno hitrostjo 560 km na uro, letala »Hurricane« pa 545 km. Nedavno je letelo neko lovsko letalo tipa »Hurricane« na progi med Londonom in Skotsko celo s povprečno brzi-
no 653 km na uro. Pred dnevi pa so dosegli pri poizkusnem poletu z izpopolnjenim lovskemu letalu »Spitfire« celo hitrost 880 km na uro. Obe vrsti letal izdelujejo zdaj v Angliji kar na debelo. Po zadnjih podatkih šteje kader angleškega letalstva že 118.000 mož. Število izvežbanih pilotov je te dni doseglo prvih 10.000; v ministrstvu za letalstvo pa napovedujejo, da se bo to število povečalo še letos na 15.000.

× **Kmalu bodo v modi pozlačene obleke.** Londonski profesor Gibson je po naključju odkril kemično spojino, iz katere se da izločiti zlato na porcelan, na steklo in tudi na tkanino. V to raztopino pomočena tkanina se prevleče v šestih minutah z izredno tenko zlato mrežo. Profesor Gibson pravi, da bodo ženske v doglednem času lahko nosile obleke, prevlečene s čistim zlatom. Ker je zlata mreža zelo tenka, blago ne bo pretežko in tudi ne predrago. Izdelava zlatih vianken za tkanino je bila doslej zelo zamudna in draga. Uporaba Gibsonove spojine je ne samo mnogo hitrejša in preprostejša, temveč tudi mnogo cenejša. Profesor Gibson je dal svoj izum patentirati in sestav spojine ostane njegova skrivnost, ki jo bo najbrž drago prodal tkaninski industriji, ki se že živo zanima za njo.

Ženski vestnik

Jajce kot zdravilo

Da se brez jajc ne more pripraviti skoro nobena dobra močnata jed, ve vsaka gospodinja. A da je jajce prvi pripomoček, če se komu zatakne drobna kost v grlo, ve malo-kdo. Če spiješ sirovo jajce takoj nato, ko se je zataknila kost bodisi od ribe ali mesa, bo jajce drobno kost takoj porinilo naprej iz grla.

Ce belo kožico, ki je pod lupino jajca, položiš na opečeno mesto, se ne bo naredil mehur in rana se kaj hitro zazdravi.

Sneg beljaka, pomešan s sladkorjem v prahu in limonovim sokom, pomaga proti hripavosti. Vsako uro pojej žlico stolčnega snega, pa bo hripavost kmalu minila.

Sirovo jajce, stepeno v vinu, je zelo krepilna pijača za bolnika po hudi bolezn. Sploh bi slabotni in starejši ljudje morali vsak dan izpiti po eno jajce v vinu. Kdor pa ne prenese sirovega jajca, naj jajce stepe in vlije mešaje vrelo vino ali mleko na jajce in ga potem tako zaužije.

Za kuhinjo

Špinačna rolada. V kozici segrej tri deke sirovega masla; primešaj tri deke moke in prilij osminko litra mleka. Dodaj malo soli, naribanega muškatanega oreha in mešaj nekaj minut na ognju. Nato odstavi, in ko se malo shladi, primešaj dva rumenjaka in sneg dveh beljakov. Pekačo dobro pomaži s sirovim maslom, zlij noter testo, razravnaj in speči. Pečeno pomaži s pripravljeno špinačo, zvij in zreži na poljubne kose. Špinačo pripravi kakor po navadi, samo mora biti bolj gosta. Daš s solato za večerjo na mizo. Špinačo lahko pripraviš že med kuhanjem kosila in jo zvečer dobro prevri.

Krušni cmoki. Zreži na drobne kocke šest žemelj ali pa enako količino belega kruha ter deni v skledo. V loncu zmešaj dve jajci in skodelico mleka ter polij po kruhu. Pusti kruh, da se kvasi vsaj pol ure, nato primešaj četrt kile moke in napravi z roko cmoke. Ko delaš cmoke, roke zmoči v vodi, da se testo ne bo lepilo na roke. Kuhane cmoke v slanem kropu 20 do 30 minut. Kuhane poberi v skledo in zabeli z ocvirki ali mastjo, v kateri si zarumenila malo drobtin. Daš kot samostojno jed s solato ali s kako omako ali pa h golažu in sličnemu.

Dušeno zelje. Zeljnato glavo zreži na drobne rezance. V kozi razbeli mast, prideni šest kock sladkorja. Ko se sladkor raztopi in začne rumeneti, stresi zraven eno žlico drobno zrezane čebule, in ko tudi čebula porumeni, stresi še zrezano zelje noter, ga pomešaj, dodaj še tri naribané sirove krompirje, nato osoli in zalij, da voda pokrije zelje in krompir. Ko se nekaj časa jed pokrta duši, dodaj žlico kisa, malo popopraj, daj nekaj zrn kumne zraven in duši do mehkega. Daš kot prikuho h govejemu mesu na mizo.

Krompirjeve rezine. 20 dek kuhanega in olupljenega krompirja pretlači skozi sito. Dodaj 12 dek sirovega masla, 12 dek sladkorja v prahu, četrt kile moke, pol zavitka pecilnega praška, eno jajce, od pol limone sok in naribano lupinico, žličico olja in zavitek vanilijevega sladkorja. Vse skupaj umesi v testo. Testo razdeli v dva enaka dela in zvaljaj. En del položi na pomazano pekačo, pomaži s poljubno mezgo, če imaš, potresi še s pestjo zmletih orehov, lešnikov ali mandeljnov, položi drugo polovico na vrh. Peči približno 40 minut. Pečeno in še toplo zreži na poljubne rezine.

Krompirjev zvitek. Umesi navadno testo kakor za jabolčni zavitek. Testo razvleci in ga dobro namaži z mastjo, ki jo poprej razbeli, nato naribaj na testo krompirja, ki si ga že dan prej skuhalo v oblicah. Krompir olupljaj, tik preden ga naribaš. Krompir naribaj za prst na debelo, nato ga pa pokropi z razbeljeno mastjo, posuj s sladkorjem v prahu in cimtom, dodaj, če imaš, pest

rozin in pest zmletih orehov. Nato zvij testo skupaj, ga položi na dobro pomazano pekačo, pomaži z mastjo še po vrhu in daj peči. Pečeni zvitek zreži in daj na mizo.

Krompir z jajci. Skuhaj krompir, ga olupljaj in zreži na tenke plošče. V plitvi kozi razbeli na kocke narezane slanine, zarumeni malo čebule, stresi krompir na slanino, ga osoli in lepo zapeči. Med tem pa dobro stepi jajca (za vsako osebo po eno jajce). Ko je krompir opečen, polij po njem stepena jajca, in ko so se jajca strdila, je jed gotova. Daš s solato za večerjo na mizo.

Praktični nasveti

Dobro sredstvo za čiščenje madežev na tkanini. Voda od belega fižola očisti madeže od črnila, črnega vina in tudi mastne madeže. V to svrhu skuhaš pol kile fižola v štirih litrih vode, a ga ne osoliš. Ko je fižol kuhan, ga ocedi. Vodo precedi skozi krpo in ko se ta shladi, namoči tkanino v to vodo, malo pomencaj in potem izperiš še v čisti vodi. Fižolova voda namreč ne razje barve, očisti pa skoro vsak madež. Fižol porabi za solato, ker pa ni slan, ga osoli.

Če se roke potijo, je zelo neprijetno. Zato je dobro vprašati zdravnika, kaj je temu vzrok. Večkrat je to znak slabega zdravja. Ako ni nič nevarnega, tedaj si večkrat na dan umij roke v mlačni vodi in nato namaži z limonovim sokom. Ali si pa roke umijaj v vodi, v kateri prevreš orehovo listje. Tudi potanju nog pomaga vsakdanja taka kopel. Zato je priporočljivo, da poleti nasuši vsaka gospodinja nekaj orehovega listja, da ga ima tudi pozimi.

Praktični nasveti za cvetlične lončke. V vsaki hiši je gotovo kak star klobuk, ki ni več za rabo. Iz takega klobuka izreži okroglo krpe v velikosti podstavka lončka za cvetlice, ga položi na ravno desko, čez pa z mokro krpo zlikaj, da se zravna. Likaj toliko časa, da se krpa in klobučevina posušita. Če hočeš, lahko potem podložek še izvežeš z volno ali svilo in bo podložek potem še lepši. Taki podložki so zelo priporočljivi, ker glinasti podstavki ne drže popolnoma vode in se vedno potijo, zaradi česar puščajo na pohištvu kakor tudi na policah grde obročje. Take podložke pa moraš večkrat posušiti, sicer splesnijo od večne mokrote.

Kadar likaš volneno obleko, vzemi namesto mokre krpe večkrat zložen časopisni papir, kar prepreči, da se blago potem ne svetli. Seveda moraš likati na narobni strani. To pa velja le za temne obleke. Za svetle obleke uporabi nepotiskani papir.

Radio Ljubljana

od 19. do 26. marca.

Nedelja, 19. marca: 8.00: Radijski šramel. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: V strumnem koraku (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Roman Tominec). — 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolne cerkve v Mariboru. — 11.00: Plošče. — 11.30: Iz opernega carstva (pela bo Valerija Heybalova in igral radijski orkester). — 12.30: Slovenske narodne v venčkih (plošče). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Rezervirano za prenos iz Planice (vmes plošče). — 17.00: Kmetijska ura: Pomladansko delo v vinogradu (Vladimir Kuret). — 17.30: Prenos koncerta mladinskega pevskega zbora iz Rač pri Mariboru (zborovodja Zorn Jože). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Djura Jakšič kot pripovednik (Veljko Petrovič iz Beograda). — 19.50: Vsem Jožekom in Jožicam bo igral radijski orkester. — 21.10: Bolgarski godalni kvartet. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Plesna glasba (plošče).

Ponedeljek, 20. marca: 12.00: V svetu pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Paberki iz vsakdanjega zdravstva (dr. Anton Breclj). — 18.20: Plošče. — 18.40: Paglovčeva pesmarica in slovensko cerkveno petje (dr. Josip Čerin). — 19.00: Napovedi, po-

ročila. — 19.30: Nacionalna ura: Zagreb kot važno poštno središče (Trifun Teslić iz Zagreba). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Klavirski koncert (Marcella Barzetti). — 20.45: Kozaki pojo (plošče). — 21.15: Kmečki trio. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos iz restavracije Emone. —

Torek, 21. marca: 11.00: Šolska ura: Planinske cvetke in njih zgodovina (Rafael Barčar). — 12.00: Iz opernega sveta (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Šramek kvartet »Štirje fantje«. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Pester spored radijskega orkestra. — 18.40: Pota k Bogu (Fran Terseglav). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: 150letnica Kočine Krajine (dr. Pantelič). — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: III. stilni orgelski koncert (prof. Matija Tomc). — 20.45: Koncert radijskega orkestra. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Mozartove in Haydnove skladbe (plošče). —

Sreda, 22. marca: 12.00: Orkestralni zvoki (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Pomlad prihaja (plošče). — 18.00: Mladinska ura: Čebelji grad, poučna slušna igra (napisal Arnost Adamič; izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 18.40: Angleško šolstvo, II. del (dr. Vinko Brumen). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje ministrstva za telesno vzgojo naroda. — 19.50: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanskega opernega gledališča (v I. odmoru glasbeno predavanje — Vilko Ukmar; v II. odmoru napovedi, poročila). —

Četrtek, 23. marca: 12.00: Zbor mestne ženske realne gimnazije in radijski orkester (dirigent Šijanec). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Obisk pri Wagnerju (plošče). — 14.00: Napovedi. — 18.00: Kitara solo (Stanko Prek). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Ob 10letnici Radia, d. d., Beograd (Danilo Kalafatović iz Beograda). — 19.50: Violinski koncert (Taras Poljanec, pri klavirju prof. Marijan Lipovšek). — 20.30: Spominu Zorka Prelovca (sodelovali bodo: Slovenski vokalni kvintet, brata Tone in Roman Petrovičič, Ivo Peruzzi — predavanje in radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Klavir in harmonij. —

Petek, 24. marca: 11.00: Šolska ura: Velika noč naših pomorščakov (Viktor Pirnat). — 12.00: Iz domačih krajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Klic časa sodobni ženi (Anica Lebarjeva). — 18.20: Ravel: Koncert za klavir in orkester (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura. — 19.50: Beseda k prazniku (Fran Finžgar). — 20.00: Valčki (plošče). — 20.30: Koncert (pela bo Sonja Ivančičeva in igral bo radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 25. marca: 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 10.30: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). — 10.45: Plošče. — 11.00: Koncert godbe 40. pehotnega polka triglavskega (dirigent višji kapelnik Ferdo Herzog). — 12.30: Koncert opernih spevov (pel bo tenorist Ivan Rueh in igral radijski orkester). — 13.00: Napovedi, poročila. — 13.20: Nadaljevanje koncerta opernih spevov. — 14.00: Otroška ura (Slavica Vencajzova). — 17.00: Kmetijska ura: Naše kmetijstvo in produktivne zadrage (dr. Jože Basaj). — 17.30: Domači koncert radijskega orkestra. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Nove smeri v slovenski glasbeni umetnosti (dr. Dragotin Cvetko). — 19.50: Plošče. — 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Veseli večer s Ferdodom Plemičem (rokopis pripravil Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine; sodelovali bodo Fantje na vasi; vodil bo inž. Ivan Pengov). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Duet citer (Mezgotits in Hebein).

NAPISAL MIRKO BRODNIK

Srce v okovih

19

Ko sem potem pogledala po kuhinji, sem opazila blizu ognjišča majhen zaboj, ki je bil prav čudno poslikan. Neko skrivnostno sikanje je prihajalo iz njega. Takrat nisem vedela, kaj je v njem, zvedela in zavedla sem se šele takrat, ko bi bilo že skoraj prepozno.

Spet ji je zastala beseda. Branko je čutil, da jo pripovedovanje muči, in že jo je hotel prositi, naj ne obuja teh žalostnih spominov, toda prav takrat je spet povzela:

»Gori čisto pod streho je bilo nekaj sena in tam nama je pripravila prenočišče. Pozna noč je že bila, ko sva legla k počitku. Čeprav sem bila utrujena, vendar nisem mogla zaspati. Nemirne slutnje so me mučile in mi niso dale spati. Šele čez dolgo sem zadremala.

V nemirnih sanjah sem se premetavala po senu. Nenadoma pa mi je v spanju prišlo na uho tisto sikanje in čisto blizu je bilo. Napol sem spala, napol bdela, in zdelo se mi je, da se skriva v temi nekaj strašnega, da me uklepa v svojo oblast in mi jemlje vso voljo. Dvoje majhnih, kakor igla ostrih oči se je upiralo vame, nekje daleč pa sem videla v slabotni mesečini od sovraštva spačeni starčin obraz. Kriknila bi bila, pa nisem mogla, krč je stisnil moj jezik in moje telo. Niti rok nisem mogla premakniti, da bi si zakrila obraz pred posebljeno grozo, ki je strmela vame.

In potem je prišlo spoznanje. Nenadoma sem se spomnila, odkod je prišlo to sikanje, in čigavo je bilo. Tako blizu, da bi jo bila lahko z roko dosegla, je ležala pred menoj v svitek zvita velika kača. Njena glava se je vzpenjala in sikala proti meni.

Moj Bog, če pomislim na tisti trenutek!«

Drhtela je kakor trepetlika.

»In potem,« je nadaljevala, »potem je krč nenadoma popustil. Planila sem pokonci in zbudila očeta. S kopitom puške je kači razbil glavo. Tedaj sem zagledala starčin obraz. Spačil se je. Ona je spustila kačo k nama, iz golega sovraštva... sama ne vem do česa. In ko je videla, da se ji je namera izjalovila, se je splazila k vratom. Hotela je zbežati.

Tudi oče je to videl. In potem... O Bog!«

Nadja je bila bleda kakor zid. Težko je dihala in morala se je nasloniti na rob postelje, da ni omahnila.

... potem je... planil za njo... in preden sem mogla zaklicati... je starki s puškinim kopitom razbil glavo...«

Moči so jo jele zapuščati. Branko jo je komaj prestregel, da ni padla.

»Strašno je bilo, strašno...« je zaječala.

»Kadar se spomnim tega dogodka, me obide groza... In od takrat mi je ostalo nekaj kakor...«

Krčevito se je oprijela Brankove rame:

»Ne vem, kako bi vam povedala. Kadar se zgodi kaj čudnega, nepričakovanega, vidim vnaprej... čisto razločno vidim v sanjah... in ko se zbudim, pozabim... In vselej sanjam bežeča...«

Branko se je zgrozil.

»Nadja, molčite, prosim vas!«

»Ne, vse morate zvedeti. Vi ste prvi, ki je to čul. Prisegla sem očetju, da nikomur ne povem, dokler bo živ. Molčala sem. Molčala sem tudi potem, ko ga ni več bilo. Vi ste prvi...«

V vročici je govorila te besede, da so kar bruhale iz nje. Potem pa je spet utihnila. Gledala je Branku v obraz in on je sedel zraven nje in sam ni vedel, kdaj je njegova roka začela božati njene lase. Smilila se mu je. Zdela se mu je kakor otrok, ki si ne ve pomagati. Potem se je pomirila in nežna rdečica se ji je vrnila v obraz.

»Zdaj veste vse,« je rekla. »Dolga leta me je morilo. Nikomur nisem mogla odkriti. In kolikokrat bi se bila skoraj izdala!

Naj vam povem, kaj se je zgodilo pred nekaj meseci. Jezdila sem po grajski okolici. Pozno zvečer je že bilo in morala bi se bila vrniti domov. Konj pod mano se je jel že sam obračati in siliti nazaj, toda nekaj mi je

velelo, da moram tam ostati, da moram odjezditi nekam drugam, in sama nisem vedela, kam. Kakor neka omotica me je obšla. Sama se nisem zavedla, kdaj sem pognala konja. Nenadoma sem se znašla daleč proč od doma, na samotni ravnini, blizu majhne hiše. Tedaj sem opazila, da se iz nje vali gost dim. Naglo sem odprla vrata in videla, da gori. V hiši so bili trije otroci. Najstarejši je imel komaj štiri leta. V zadnjem trenutku sem jih rešila, da niso zgoreli. Če me ne bi bila takrat vodila tajna sila, ki ji ne vem vzroka in postanka, bi bili zgoreli...«

Pred leti sem v Petrogradu vprašala znane okultista, kaj naj to pomeni. Rekel mi je, da je to moč svete kače, ki preide na človeka, ki ga kača ni mogla ubiti... Sam Bog ve, ali je na tem kaj resnice...«

Branko jo je z grozo poslušal in ni rekel besedice. Kaj naj ji vendar reče v tolažbo, ko bi bila vsaka beseda udarec po vodi! Nikdar ni čul o takih skrivnostih, nikdar ni verjel vanje, in zdaj naj on uči in tolaži njo, ki je vse to doživela!

Potem se je spomnil njenih besed, ki jih je podzavestno izrekla, preden je povedala svojo zgodbo. In še bolj nerazumljive so mu postale, še bolj skrivnostne. Le kaj naj pomenijo? Kaj?

Dvanajsto poglavje BREZ SLEDU

Počasi, da sami niso vedeli kdaj, je padel mrak na zemljo. V sobi je postalo temno. Nadja je še zmeraj sedela na postelji in molčala. Branko je slonel ob oknu in gledal na poljano, ki je bila že vsa v temi, Janez pa je stal ob vratih in pazil. Vedel je, da je mladi poveljnik v gradu in da bi vsak trenutek utegnil stopiti v sobo in jih presenetiti.

In potem sta spet začula njen vroči glas:

»Bog ve, kaj bo jutri? Morda bosta še tu, morda že daleč, daleč, in bosta pozabila name...«

»Ne bova pozabila,« je nemirno rekel Janez. »Ne, ne...«

Sam se je prestrašil lastnega glasu. Preveč je povedal. V temi je videl, kako je Nadja nenadoma dvignila glavo in pogledala proti njemu.

»Nadja, za vas se bojim,« je rekel Branko. »Ni se vam treba bati,« se je žalostno nasmehnila. »Pazila bom. In ko kozaki odidejo, se ne bo nihče menil zame.«

Branko ji ni mogel oporekati. Videl je, da je trdno odločena ostati tu v tem nevarnem gnezdu in da je vsaka beseda zaman. Stopil je k njej in se naslonil na posteljo.

»Da, morda že nocoj,« je rekel tiho. »Morda že nocoj. Bog ve, kaj naju čaka jutri, ali bova še čakala zoro. Če naju opazijo. Če naju zaslede... Ne bo z rožicami posuta najina pot.«

»Pogumna sta in pogumnim pripada svet,« se je takrat nasmehnila. Njen glas je bil nekam trd in prisiljen, in Branko je čutil, da ni mislila izgovoriti teh besed, da so ji kar nehote prišle na jezik. Potem je stresla z glavo. »Rešila se bosta, dobro vem...«

Omahnila je na posteljo. Branko je priskočil in jo dvignil.

»Kaj vam je, Nadja?«

Dolgo mu ni odgovorila. Strmela je vanj kakor v tujca, ki ga še nikdar ni videla. Potem se je počasi zdramila.

»Kaj je bilo? Ali sem spet sanjala?«

Branko ji ni odgovoril. Vstala je in jela hoditi po sobi. Branko jo je začudeno opazoval. Potem je stopil k Janezu in mu jel nekaj pripovedovati. Tako sta bila zatopljena v svoj pogovor, da niti opazila nista, da je med tem Nadja odšla po skrivnem izhodu iz sobe.

Opazila sta to šele takrat, ko je Janez nenadoma začul korake na stopnicah — korake, ki jih je tako dobro poznal. Naglo se je ozrl po sobi in videl, da Nadje ni več.

Trenutek nato je vstopil mladi kozaški poveljnik.

»Nocoj o polnoči čakajta v sobi. Moj s'uga vaju pride iskat. Jaz vaju bom čakal na križpotju za gradom. Voz je v gozdu. Hrane in orožja si preskrbita sama. Tudi toplih odev in obleke. Zunaj bo mraz.«

Molče sta prikimala. Njegove besede so bile tako nepričakovane, tako naravnost izgovorjene, da niso dopuščale nikakega dvoma. Niti zahvaliti se mu nista utegnili.

»Kar vzameta s seboj, si poiščita v gradu. Vse vama je na razpolago. Pazita le, da ne napravita preveč hrupa. Ne bi hotel, da bi moji vojaki vajin beg opazili.«

»Pazila bova.«

»Torej o polnoči!« je rekel še enkrat. Potem se je obrnil in naglo odšel.

Janez in Branko sta bila še zmeraj tako presenečena, da nista prišla do besede. Nemo sta strmela v vrata, dokler niso njegovih koraki utihnili.

Nato sta se zamišljeno obrnila. Na postelji so ležale stvari, ki jih je pustila Nadja v sobi. Vse je bilo tam, kar sta potrebovala za beg.

»Na vse je mislila,« se je trpko nasmehnil Janez. »Res prav na vse. Še čaja ni pozabila.«

»Kje je zdaj?« je nenadoma vprašal Branko.

»Doli v svojem skrivališču,« je odvrnil Janez. »Ali naj jo grem iskat?«

»Da, pojdi,« mu je velel poročnik. »Zahvaliti se ji moram za vse, kar mi je dobrega storila. Bog ve, ali bi zdaj že stal na nogah, če ne bi bilo nje. Pravi angel je. Da, pojdi jo iskat.«

Janez je bil že pri oknu in v temi iskal vzmet, ki je odpirala vhod pri oknu. Potem je Branko čul, kako so se skrivna vrata za njim zaprla. Sedel je na posteljo in čakal.

Neki nemir je bil v njegovem srcu. Čutil ga je, a vendar si ga ni znal razlagati. Kaj naj pomeni? Ali so morda zle slutnje, ki se utegnejo uresničiti, ali je samo izmučenost in napetost živcev? Nemo je strmel v temo in čakal, čakal...

Potem je začul, da se je tajni izhod spet odprl. Napl je oči in videl, kako se je razmaknil prostor. Izza njega je stopil Janez. Počasi je šel proti postelji. Bil je sam.

Nje ni bilo...

»Kje je Nadja?« je skočil pokonci in prijel Janeza za rame.

Sluga je samo pobesil glavo.

»Ni je... izginila je...«

Trinajsto poglavje BEG

Leno kakor še nikdar so tekle ure tisto noč. Branko se je nemirno premetaval po postelji in čakal, čakal... Neka bojazen za Nadjo mu je razjedala dušo. Tudi Janezu. Prepričan je bil, da je nikdar več ne vidi, in šele zdaj je občutil, kaj mu je bila, kaj je z njo izgubil. Kakor bi mu bil nekdo iztrgal srce... Takrat se je šele zavedel, kako sama bosta poslej z Brankom. Štirikrat je šel skozi tajni izhod v podzemlje. Štirikrat se je vrnil in vselej bolj bled in nesrečen je bil njegov obraz. Kakor bi se bila vdrla v tla: Nadje ni bilo nikjer, nikjer ni bilo sledu za njo...

Kakor izgubljen je hodil po sobi. Potem se je spomnil, da se mora pripraviti za beg. Zbral je še nekaj reči, ki bi jima utegnile služiti. Ko je imel vse skupaj, je jel zavijati in povezovati v dva velika svežnja. Podzavestno je to delal. Vse v temi. Zdela se mu je, da zdaj ne bi mogel prenesti luči.

Branko, ki je že davno slutil, da z Janezom ni vse v redu, je šele zdaj odkril, kaj ga je težilo. Smilil se mu je fant in hotel ga je tolažiti, toda prav takrat se je v njegovi duši spet zbudila bol, ki ni bila nič blažja od njegove. Zbudil se je spet spomin na Zoro. Sirota, kaj zdaj dela? Kako mora obupavati, ko nič ne čuje o njem... Kaj bo rekla, ko izve, da je izginil, da je morda mrtev? In otrok, ki ga nosi pod srcem: kaj bo z njim? Kaj bo z njim, če se ne bo mogel vrniti domov, če se beg izjalovil? Šele zdaj se je zavedel, kako velik je bil njegov greh takrat, preden je odšel na fronto. Kdo mu ga odpusti! Samemu sebi ga ni mogel nikdar,

Dalje prihodnjič

× **Kje živi največ stoletnikov.** Izmed vseh držav na svetu je Bolgarija tista, ki se lahko pohvali, da ima največ stoletnikov. Če se Turčija lahko postavi, da ima najstarejšega človeka na svetu, potem se Bolgarija lahko postavi s tem, da od milijona prebivalcev doživi 426 po sto in več let. Po podatkih, ki so jih nedavno objavili v Sofiji, nima nobena država na svetu toliko stoletnikov. Amerika zavzema, kar se tiče stoletnikov, drugo mesto na svetu. V Kolumbiji pride na milijon prebivalcev 311 stoletnikov, v Braziliji pa 140. Ostale evropske države so daleč za Bolgarijo. Celo Švedska, najbolj zdrava država v Evropi, ima samo 65 stoletnikov na en milijon prebivalcev. V Nemčiji imajo dva, v Švici pa samo enega. V drugih evropskih državah je stoletniki še slabše.

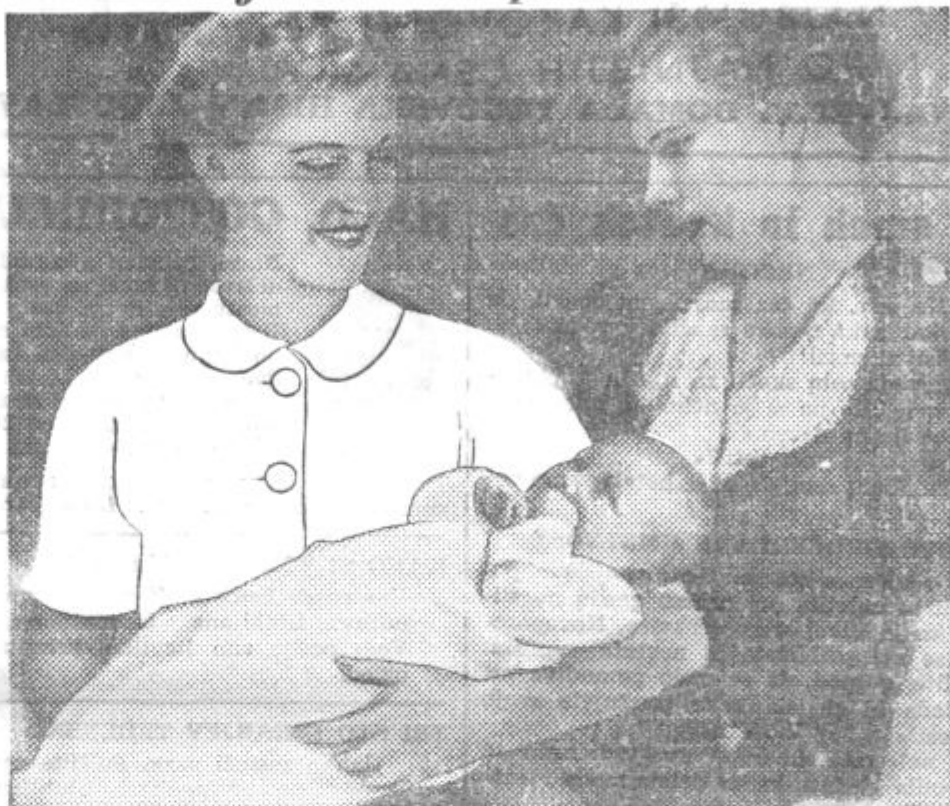
× **Težak pritlikavec.** Na nebu je mnogo čudnih reči. Tam so ogromne zvezde, ki so pa zelo lahke. Nasprotno so pa na njem majhne zvezde, mnogo manjše zvezde od naše zemlje, toda tako težke, da si tega niti misliti ne moremo. Sirius je dvojna zvezda, ki ima njen manjši del premer med 7.000 in 20.000 km. In v tem svaljku je toliko gmote, da bi tehtal kakor škatlica vžigalic velik košček te zvezde pet metrskih stotov. Zvezdoslovec Kuiper je odkril v sozvezdju Zmaja še mnogo manjšo zvezdico s premerom 3.200 km. Izračunal je pa, da tehta en kubični centimeter njene gmote 1000 ton. Če bi okrog te zvezdice krožila luna kakor okrog naše zemlje, bi morala porabiti za enkratno pot okrog nje samo dve sekundi, sicer bi treščila nanjo, kajti njena privlačnost je 15-milijonkrat večja od privlačnosti naše zemlje. Pri tem je pa najzanimivejše, da znanstveniki v polni meri potrjujejo možnost obstoja take goste gmote.

× **Konj se ne izgubi.** Konj ima zelo dober spomin na kraj, zato tudi iz daljnega kraja vedno najde smer v svoj domači hlev, pa naj bo to podnevi ali ponoči. O tej lastnosti konj je vse polno zlasti vojnih zgodb, ki kažejo, v kako čudnih okoliščinah je konj prišel nazaj k svojemu oddelku in večkrat prinesel s seboj tudi svojega gospodarja, ki se sam ni mogel znajti. Nekaj let pred svetovno vojno je tak spomin pokazal neki konj ulanskega polka v Potsdamu v Nemčiji. Pri orožnih vajah je bil z železnico odposlan iz Potsdama v Hirschberg v Šleziji, med vajami v gorah pa ga je gospodar pozabil v gozdu. Ko se je spet spomnil nanj in ga šel iskat, ga ni mogel več najti. Vse iskanje je bilo zastonj. Konj je šel svojo pot, njegov gospodar pa je bil seveda za svojo malomarnost zelo kaznovan. Čez pet dni pa se je ta konj nenadno pojavil pred hlevom svojega polka v Potsdamu, kakor da se ni nič zgodilo. Uzd sicer ni imel več, pač pa sedlo in vso ostalo opremo. Prehodil je razdaljo od Hirschberga do Potsdama, kar je 250 km zračne črte. Po poznejših poizvedovanjih so ugotovili, da konj še nikdar prej ni bil v teh krajih.

× **Kakšno prebivalstvo ima Brazilija.** Po uradnih podatkih šteje Brazilija 17 milijonov prebivalcev. Med temi je 37 do 38 milijonov bolj ali manj belih Črncev je 6 do 7 milijonov. Indijancev pa okrog 2 milijona. Potemtakem ima Brazilija izmed vseh tropskih pokrajin največ belega prebivalstva. Obe največji brazilijanski mesti, Rio de Janeiro in San Paolo, imata med vsemi tropskimi mesti največ belih prebivalcev, in sicer Rio de Janeiro poldrug milijon, San Paolo pa en milijon.

× **Lava iz ognjenika je ugonobila črede slonov.** V belgijskem Kongu v Afriki je začel bruhati ognjenik Nyamlagira. Velike površine gozdov in nasadov je tok lave čisto uničil. Glavni tok lave se izliva v jezero Kivoo, iz katerega se dvigajo veliki oblaki pare. Voda, ki jo velika množina lave odriva, poplavlja ozemlje daleč naokoli. Po jezeru plava na tisoče mrtvih rib, ker se je voda zaradi žareče lave tako razgrela, da ribe v njej ne morejo več živeti. V gozdovih okrog jezera so bile velike črede slonov. Z gozdovi so pogoreli tudi sloni. Škoda je velikanska in je belgijska vlada v skrbeh, kako bi rešila svojo uspevajočo kolonijo pred uničujočo silo ognjenika.

Mislila je, da so plenice bele...

...dokler jih ni primerjala z Radion belo bluzo!

Tako bo presenečena vsaka mati, vsaka gospodinja, če primerja svoje navadno prano perilo s perilom pranim z Radionom. Kar se z mračanjem in drgnenjem ne more doseči - odstraniti iz perila vso nesnago, to stori Radion z lahkoto in brez truda. Pri kuhanju v raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino. Na ta način oprežno in temeljito odstrani vso nesnago. Brez primere čisto, brez primere belo - to je Radion belo perilo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Ure foto-
aparati harmonike
kolesa torbice
kovčke nahrbtnike
porcelan
steklo

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH
NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

STALNO **Sternicki**
CELJE 97
CENIK ZASTONJ

Za smeh in kratek čas

NERODA

A: »Ko sem šel čez most, sem opazil, da je pravkar neka ženska skočila v vodo.«

B: »Kaj si storil ti?«

A: »Seveda sem skočil za njo in jo potegnil iz vode. Ko pa si je nekoliko opomogla, se je obesila na drevo.«

B: »Ali si jo spet rešil?«

A: Ne. Mislim sem, da se je hotela samo posušiti...«

NOVOPOROČENCA IN UMETNOST

Novoporočenca sta na ženitovanjskem potovanju in naletita pri nekem gozdu na slikarja, ko je slikal staro cerkveno. Novoporočenca se mu približata in nevesta vpraša: »Dovolite, gospod, da se malo pomudiva pri vas. Rada bi gledala kako izvršujete svojo umetnost!«

»Ne, ne!« reče slikar. »Vidva tudi meni ne bi dovolila gledati, kadar delata svoje umetnosti...«

PRENAPORNO DELO

Bolnica: »Gospod doktor, preveč delam, pa sem zbolela.«

Zdravnik: »Pokažite jezik...«

NE BOJI SE

Jakec: »Teta, daj mi še kos torte.«

Teta: »Prav rada bi ti jo dala, ljubček, pa je pretežka zate.«

Jakec: »Nič ne de, saj jo bom držal z obema rokama.«

SKRIVNOSTNI NAOČNIKI

Profesor: »Čujte, gospod, če pogledam skozi te naočnike, vidim osla pred seboj.«

Optik (hitro vzame naočnike, si jih natakne in pogleda profesorja): »Saj res, gospod profesor...«

ZAMOTANA ZADEVA

A: »Kam pa tako hitiš?«

B: »Pravkar sem prejel brzojavko, da sem postal oče.«

A: »In kako se počuti-tvoja žena?«

B: »Tiho, ona o tem še ničesar ne ve.«

Mali oglasi

NAROČAJTE IZ KUPČIČEVE DREVESNICE IN TRSNICE

na Ptujski gori. Seznam in cenik na razpolago.

VDOVEC S ŠTIRIMI OTROKI

star 37 let, posestnik na srednji kmetiji blizu državne meje v Sloveniji, se želi poročiti s simpatično žensko enakih let z nekaj dote. Tudi vdova ni izključena. Resne ponudbe s sliko je poslati na ogl. oddelek »Domovine« pod »Poštenost«.

VAJENCA ZA MIZARSKO OBRT

iz okolice Škofje Loke sprejme Tavčar Janez, mizarstvo, Fortune 1. Škofja Loka.

HALO, GOSPODINJA, POZOR!

Nova trgovina z ostanki in cenejšim oblačilnim blagom, katerega potrebuje delavec in kmet za vsakdanjo rabo, je otvorjena v Ljubljani v bližini Zmajskega mostu, Sv. Petra nasip 29 (nizka hiša za Ljublanico, kjer je krompirjev trg). Bela kotenina se dobi dobra po 5, najlepša po din 8.80, pisano blago za srajce po din 5.—, najboljši kambrik za obleke in predpasnike dober 6.80, najboljši, na dve strani din 9.—. Hlačovina srednja 22.—, najboljša: kamgarncajgi od 28.— do 40.—, cvrncajgi za ženske in otroške obleke din 9 do 14.—. Razni bombažasti štofi dvojne širine od 20.— do 30.—, žepni robci po 1 din, naglavne rute 6 din, različni ostanki od din 3.— naprej komad.

To trgovino je na tem prostoru otvorila specijelno za cenejše in delavno blago znana ljubljanska trvdka **F. I. Goričar**, zato že njeno ime jamči za ugoden nakup!

KAKO SI POIŠČETE SLUŽBO

Vas nauči časopis »Žena in dom«. Pišite upravi Ljubljana, Dalmatinova 8-D, da Vam pošlje eno številko brezplačno na ogled. 12

TRI STO DINARJEV TEDENSKO

lahko zasluži vsak. Pošljite znamko za odgovor. Josip Batič, Ljubljana VII.

POVERJENIKE IN ZASTOPNIKE

agilne in sposobne, po vseh krajih Slovenije za nabiranje članov, varčevalcev in posojilo-jemalcev, sprejemem. Resnim in vztrajnim sodelavnikom nudimo ugodno priliko trajnega zaslužka. Pismene prijave sprejme Posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova 8. 63

OSTANKI MARIBORSKE TEKSTILNIH TOVARN ZA ZIMO IN POMLAD!

pristnobarvni in brez napak, in to: Paket serija »R«, z vsebino 16 do 20 m dobro uporabnih ostankov flanelov in cvrncarhentov za ženske obleke, moško, žensko in otroško perilo; po znižani ceni 125 dinarjev. — Nadalje so še zimski: Reklamni paket Serija »K« in specialni paket Original Kosmos »D« v zalogi — Za veliko noč: Paket Serija »T« z vsebino 4 m volnena blaga za ženske obleke v najmodernejših vzorcih za ceno: T-1 100 din in T-2 130 din. — Pri naročilu prosim navedite tudi barvo. — Paket Serija »H« z vsebino 18 do 21 m oxfordov, cefirjev, touringov in frenžef za posebno močne moške srajce v najlepših vzorcih, paket 136 din. — Paket Serija »M« z vsebino 16 do 20 m pralnega blaga za ženske obleke in dečve, kretona in druka za predpasnike, delena, krepa, cvrncarzeiga in polsvile za bluze in obleke v izbrano lepi sestavi; paket 130 din. — Pakete H in M razpošiljam tudi mešano vsakega polovico. — Paket Serija »Z« vsebina 3 do 3.20 m dobrega blaga za moško obleko, damski kostum ali plašč in sicer: Z-1 130, Z-2 160, Z-3 200, Z-4 250, Z-5 300 dinarjev. Vsa podloga za moško obleko po kakovosti 80, 100 in 120 dinarjev. — Vsak paket poštnine prosto, pri 2 ali več paketov primeren popust! Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Nešteto priznanj odjemalcem na razpolago. Prepričajte se tudi vi in pišite takoj na razpošiljalnico Kosmos, Maribor, Kralja Petra trg. 2

PREKLIC!

Jaz, Ficko Ivan, posestnik v Puconcih, izjavljam, da ni res, kar sem pisa 16. februarja l. 1939 na nepodpisani dopisnici Horvatu Mihaelu v Pečarovcih. Torej ni res, da bi bil njegov zet Pertoci Franc na vse strani dolžan 20.000 din. Obžalujem, da sem pisal to dopisnico in se zahvaljujem Pertociju Francu, da je umaknil kazensko tožbo.

NAGROBNE SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite, dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kunovarju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

OPEKO

strešno in zidno, vseh vrst iz prvovrstne operkarne kupite po zelo ugodni ceni in plačilnih pogojih pri **JANKU KONČARJU**, Litija.

NOVOST!

SAMO
DIN 49.50

št. 62.300 Anker-ura pravi švicarski stroj, Dobra kvaliteta, leg. kromiran okvir s pisano garancijo

Din 49.50

št. 62.301 ista s svetiljenimi kazni in številnic

(Radium)

Din 59.50

Zahtevajte cenik. Vam ga pošlje mestonj in poštnine prosto

H. Suttner

Ljubljana 6
Gostna protokolirana tovarna ur v Švic.